

”Var försiktig och prata med en vuxen så fort det händer något”

**En rapport om barns utsatthet för sexualbrott
och vilka strategier de har för att skydda sig**

@ECPATSverige
Garvargatan 20
112 21 Stockholm
+46 (0) 8 598 920 00
info@ecpat.se
www.ecpat.se
www.dittecpat.se
www.ecpat.se/hotline
www.ecpat.se/vuxenstod
ECPAT Sverige, 2023

Författare
Fabiola Lind Vasquez, utredare, ECPAT Sverige
Sophie Josephson, programchef, ECPAT Sverige

Granskning
Jonas Karlsson, utredare, ECPAT Sverige

Layout
Anna Frödell, kommunikatör, ECPAT Sverige

Bilderna i denna rapport är genrebilder och personerna på bild har ingen koppling till innehållet eller citaten i rapporten.

ECPAT Sverige
ECPAT är en barnrättsorganisation som arbetar mot sexuell exploatering av barn. Det gör vi på flera sätt. Vi sprider kunskap om brottsligheten och förebygger så att barn och unga inte utsätts. Vi arbetar med opinionsbildning och påverkansarbete mot makthavare och vi samarbetar med myndigheter, företag och andra organisationer. Vi driver även ECPAT Hotline – en webbaserad anmälningssida, ECPAT Vuxenstöd samt Ditt ECPAT, där barn och unga kan få hjälp, stöd och kunskap om nakenbilder, sexuella kränkningar, hot och övergrepp på eller utanför nätet. Sverige ingår i ett globalt ECPAT-nätverk med 121 organisationer i 103 länder.

Innehåll

Förord.....	5
Sammanfattning.....	6
Så här har vi gjort.....	8
Barnens internet.....	12
Flickor, pojkar, jämställdhet och identitet.....	16
Brottstyperna.....	20
Barns utsatthet för sexualbrott på nätet.....	21
Multiutsatthet för brott bland flickor.....	25
Multiutsatthet för brott pojkar.....	26
Brottsutsattheten hos flickor.....	27
Brottsutsatthet för pojkar.....	30
Brottsutsattheten skiljer sig mellan könen.....	32
Vem utsätter flickorna?.....	33
Vem sprider barnens nakenbilder?.....	34
Vem erbjuder flickor pengar för nakenbilder?.....	35
Vem erbjuder flickor pengar för sex?.....	36
Vem skickar oönskade nakenbilder till flickor?.....	37
Berättelser om barns utsatthet för sexualbrott.....	38
Berättelsen "Lurad".....	39
En jämförelse av barnens strategier.....	40
En ökning av försiktiga och stöttande strategier.....	40
Berättelsen "Mobilen".....	44
Ingen förändring av försiktiga strategier.....	45
En ökning av upprättande och stöttande strategier.....	46
En minskning av skyddande strategier.....	47
Berättelsen "Träffen".....	49
En ökning av försiktiga, skyddande och stöttande strategier.....	50
Minskning av upprättande strategier.....	52
Berättelsen "Vill vara anonym".....	53
Strategier som ökat – upprättande och stöttande strategier.....	54
Strategier som minskat – skyddande och försiktiga strategier.....	56
Sammanfattning om barnens röster om strategierna.....	57
Diskussion.....	60
Referenser.....	62

Förord

DENNA RAPPORT VÄNDER SIG till alla viktiga vuxna i barns närhet och syftet är att öka kunskapen om barns upplevelser, attityder och strategier för att hantera sexuella övergrepp. Vi är övertygade om att barnet är expert på sin egen situation och rapporten grundar sig på den webbaserade undersökningen "Nude på nätet" som genomförts bland barn och unga mellan 10 och 17 år.

Vi har jämfört utsattheten 2021 och 2023 och vi ser att barnets utsatthet för sexualbrott fortsatt är hög, siffrorna skiljer sig inte mycket. Det får oss att tro att bilden vi ser överensstämmer väl med verkligheten – en fullständigt oacceptabel verklighet för barn.

Bland annat framkommer att hälften av flickorna har blivit hotade att skicka nakenbilder, 29 procent av barnen har erbjudits pengar för sex och fem av tio pojkar har fått en oönskad nakenbild. Inte ett enda barn ska behöva uppleva det som beskrivs i citatet nedan.

"Jag har blivit tvingad och hotad till att ha sex och skicka nakenbilder på mig själv". (Ickebinär, 16 år)

Internet är en integrerad del av barns vardag och en plats att utvecklas, inspireras och möta andra. Vi ser tyvärr att nätet även är en plats där normer, trender och könsroller upprätthålls och förstärks vilket kan leda till att vissa sexualbrott bagatelliseras. Det misogyna klimatet ökar risken för att redan sårbara grupper blir utsatta för övergrepp. Sannolikheten för flickor att bli uthängda på nätet korrelerar med andra risker, såsom att bli trakasserad eller utsatta för psykiskt, fysiskt eller sexuellt våld. Vi ser att pojkar ofta är osäkra på både om de har utsatts själva eller om de utsätter någon annan för sexualbrott på nätet.

Det är i många avseenden en dyster bild, men det finns också en positiv trend. För första gången ser vi en ökning bland barn som säger att de skulle

vända sig till sina föräldrar om de hade utsatts för ett sexualbrott. De rekommenderar även andra barn att göra det.

"Det är inte ovanligt det är bara viktigt att ta hjälp från vårdnadshavare eller någon du litar på, det är lättare att gå vidare om man hjälps åt." (Flicka, 16 år)

Nu när barnen ger oss förtroende och faktiskt vill söka stöd från vuxenvärlden är det upp till oss att finnas där för dem, lyssna på deras röster och ta ansvar för deras trygghet. Tillsammans med barnen kan vi hitta strategier som hjälper dem att navigera på nätet på ett säkert sätt, samtidigt som de kan uppleva allt fantastiskt som den digitala världen har att erbjuda.

Vi lyssnar varje dag på barns röster i vår stömlinje Ditt ECPAT. All vår verksamhet grundas i det barn berättar för oss – både i stödlinjen och i våra återkommande undersökningar. Vi vill dela med oss av denna viktiga kunskap till er vuxna, och du som läser denna rapport gör det förhoppningsvis för att du vill förstå och ta del av barns verklighet på nätet. Vill du ha stöd inför ett samtal kring sexuell utsatthet på nätet, eller om något har hänt, kan du vända dig till ECPAT Vuxenstöd.

Avslutningsvis vill jag säga stort tack till alla barn och unga som delat berättelser om erfarenheter om utsatthet för sexualbrott med oss. Vi kommer förvalda det förtroende ni har gett oss och se till att era röster bidrar till att göra världen bättre för alla barn!

A K B

Anna Karin Hildingson Boqvist
Generalsekreterare ECPAT Sverige

"Det är inte ovanligt det är bara viktigt att ta hjälp från vårdnadshavare eller någon du litar på, det är lättare att gå vidare om man hjälps åt."

(FLICKA, 16 ÅR, 2023 ÅRS NUDE PÅ NÄTET)

Sammanfattning

I DENNA RAPPORT har vi studerat barns upplevelser, attityder och strategier för att hantera sexuella övergrepp, på och utanför nätet. Vi har även gjort en jämförelse mellan barnens svar i ECPAT Sveriges (ECPAT) enkät Nude på nätet 2021 och 2023. Enkäten har utvecklats över tid men de frågor som vi har valt att ställa till barnen om utsatthet för sexualbrott har behållits oförändrade – just för att vi ska kunna studera förändring.

Vi konstaterar att de allra flesta barn har en positiv inställning till nätet och dess möjligheter att hjälpa dem att utvecklas, inspireras och möta andra samtidigt som nätet kan vara en plats där det är svårt att vara öppen och ärlig, där det finns risk för att hamna i konflikt med andra eller utsättas för brott. Internet kan vara en plats för inspiration men samtidigt en plats för att möta andra som inte respekterar ens gränser. Internet kan också vara en plats där normer, trender och könsroller upprätthålls och förstärks vilket kan leda till att vissa brott bagatelliseras samtidigt som gränsöverskridande och olagliga beteenden normaliseras.

Vi kan konstatera att barns utsatthet för sexualbrott på nätet är fortsatt hög, vi ser ingen markant förändring under de år vi har genomfört våra enkäter. Nästan alla flickor och mer än hälften av

alla pojkar har någon gång fått en oönskad nakenbild. Vi ser också att bland de barn som har utsatts för två eller fler brott ligger brottsutsattheten på samma nivå som tidigare år.

Vi ser förändringar i barnens val av strategier för att undvika att hamna i riskfyllda situationer där de utsätts för sexualbrott. Vi ser att en större andel flickor och ickebinära lägger ansvaret på förövaren. Av de barn som skam- och skuldbelägger brottsoffret, så kallad *victimblaming*, kan vi se att det är vanligare när det handlar om en tillfällig

relation, om förövaren är en person som barnet inte känner, om barnet har tagit betalt eller om barnet har ljutit. Mest förståelse har barnen för ett brottsoffer som har en mer varaktig relation till sin förövare och där exempelvis nakenbilder sprids på exposekonton eller där förövaren är en vuxen person som barnet ska kunna lita på i till exempel skolan eller på träningen.

Den mest markanta skillnaden när det gäller barns strategier är att en större andel än tidigare väljer eller skulle ha valt att prata med en vuxen

om de själva eller andra barn skulle befinna sig i en riskfylld situation eller om de blivit utsatta för ett sexualbrott. Den förändringen kunde vi se i samtliga grupper av barn, oavsett könsidentitet. För första gången sedan vi började genomföra enkäten kan vi se att en större andel av barnen vill prata med vuxna om sina erfarenheter och upplevelser av utsatthet för sexualbrott. Det är dags att vuxna nu tar sitt ansvar, lyssnar på barnen och tillsammans tar fram strategier för att barn tryggt ska kunna utforska allt positivt som internet erbjuder.

Så här har vi gjort

UNDER 2023 GENOMFÖRDE ECPAT för fjärde gången den berättelsebaserade undersökningen *Nude på nätet*. Undersökningens syfte var att studera barns¹ upplevelser, attityder och strategier för att hantera sexuella övergrepp, på och utanför nätet. Enkäten utgick från korta berättelser, så kallade vinjetter, baserade på andra barns vittnesmål om sina upplevelser. I enkäten fanns, förutom berättelserna, fördjupningsområden. Fördjupningsområdena handlade om barns utsatthet för sexualbrott på internet, hur barn använder internet, förövare som är kända av barn, attityder och normer bland barn och barn som är placerade på HVB-hem eller SiS-hem. I de fritextsvar som barnen lämnade fick vi information om hur de själva resonerade kring samtycke, relationer och sexuell utsatthet på nätet. I denna rapport presenterar vi en jämförelse av barns brottsutsatthet 2021 och 2023. Målet med rapporten är att genom barnens egna röster och erfarenheter visa deras utsatthet för sexualbrott på nätet. Vi utgår från att barn är experter på sin egen situation – och att det är vuxnas ansvar och skyldighet att ta del av deras röster om utsatthet.

Vi har valt att inleda rapporten med ett kapitel som vi kallar *Barnen och internet* där vi utforskar barns attityder till internet där de själva får resonera om de positiva och negativa aspekterna

av nätet. I rapportens andra kapitel *Barns brottsutsatthet på nätet* redogör vi för barnens utsatthet för sexualbrott 2023 i förhållande till 2021 och vi lyfter fram resultat från enkäterna, barnens fritextsvar och annan relevant forskning. I kapitlet *Berättelser om barns utsatthet för sexualbrott* lyfter vi fram fyra av berättelserna samt barnens svar 2021 samt 2023. Vi tittar närmare på barnens strategier att skydda sig från att bli utsatta och hur de agerar om de har blivit utsatta.

I analysen av 2021 års *Nude på nätet* delade vi in barnens strategier i fyra kategorier som vi rubricerade *försiktiga*, *skyddande*, *stöttande* och *upprättande* strategier. I kapitlet *Berättelser om barns utsatthet för sexualbrott* använder vi oss av denna indelning för att jämföra hur barnen skulle ha agerat om de var i samma situation som barnet i berättelsen. Vi använder oss av samma indelning när vi utifrån barnens kommentarer till berättelserna tittar på hur de resonerar om sin egen och andra barns brottsutsatthet. Som vuxen i barns närhet är det viktigt att förstå vilka strategier barn använder. Många barn har hittat sina strategier utan stöd från vuxenvärlden. Ibland försöker vuxna hjälpa barn att hålla sig säkra på nätet genom strategier som inte är förankrade i barns verklighet. Det kan i förlängningen leda till att strategierna inte är användbara för barnen.

"Är man desperat och inte konsekvens tänker får man tugga i det sura äpplet, men såklart är det fel av dem som screenar och sprider vidare bilden(rna)"

(POJKE, 15 ÅR, 2021 ÅRS NUDE PÅ NÄTET)

Försiktiga strategier

BARN SOM ANVÄNDER försiktiga strategier anser att det bästa sättet att skydda sig är att aldrig skicka en nakenbild eller befinna sig på sajter där de kan uppmanas att sälja nakenbilder eller delta i sexuella aktiviteter med andra unga. I kategorin försiktiga strategier ingår även de

som anser att den som utsätts efter att ha tagit en sexuell risk får skylla sig själv. I den försiktiga strategin som pojken ovan förespråkar är det brottsoffrets ansvar att den bild som hen har skickat har spridits eftersom hen inte har tänkt på konsekvenserna av sitt handlande.

Skyddande strategier

DE SKYDDANDE STRATEGIERNA inkluderar alla sätt att försöka göra ett sexuellt risktagande mindre riskfyllt. Det kan handla om att kräva en bild i utbyte, att ta nakenbilder utan att ansiktet syns eller att på andra sätt anonymisera bilden. Det kan även handla om att blocka personer som hotar eller pressar för att få fler nakenbilder eller som skickar olämpligt material.

"Min kompis hade en crush på en kille i hennes parallellklass och hon fråga om han ville ha en nude då sa han ja och hon skickade men utan sitt ansikte och

då skickade han det till ALLA till och med hennes föräldrar kickade ut henne ur huset och sedan dess har hon bott hos hennes farmor och farfar" (Tjej, 14 år, 2023 års *Nude på nätet*)

Här har barnets kompis valt att inte ha med sitt ansikte i bilden, och på så sätt försökt att skydda sig från att bli identifierad. Eftersom de skyddande strategierna inte alltid har avsedd verkan har flickan drabbats av negativa konsekvenser när hon utsattes för ett sexualbrott av killen i parallellklassen.

¹ I den här rapporten utgår vi från definitionen av barn i artikel 1 FN:s konvention om barnets rättigheter i vilken det står att ett barn är en människa under 18 år.

Stöttande strategier

BARN SOM VÄLJER stöttande strategier bryr sig mindre om hur den som utsatts har hanterat risken eller uppträtt. En stöttande strategi kan handla om att ta hjälp av exempelvis en vuxen eller en vän som vi ser i citatet nedan.

"Det är inte ovanligt det är bara viktigt att ta hjälp från vårdnadshavare eller någon du litar på, det är lättare att gå vidare om man hjälps åt." (Flicka, 16 år, 2023 års Nude på nätet)

Vi ser i fritextsvaren att det är vanligt att äldre flickor resonerar om sin utsatthet som yngre, som flickan i citatet. När de har bearbetat händelsen tillsammans med en vuxen är det lättare att gå vidare och de kan förhoppningsvis lägga över ansvaret på förövaren.

Upprättande strategier

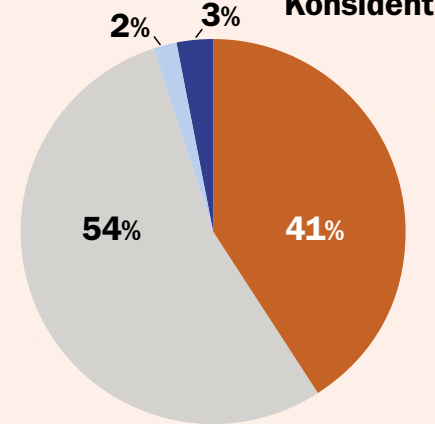
EN UPPRÄTTANDE STRATEGI syftar till att ge barnet upprättelse när hen har utsatts för brott. Barnet tar avstånd från att skuldbelägga brottsoffret eller sig själv om något har hänt på nätet. Flickans berättelse illustrerar en upprättande strategi där flickan lägger över ansvaret på den/de som har utsatt henne för övergrepp. Det kan handla om att konfrontera den som barnet utsatts för, vägra att skämmas eller polisanmäla övergreppet.

"Jag har varit med om mycket och tycker det är ganska jobbigt. Tyckte mycket var mitt fel i början men har lärt mig att inget är mitt fel egentligen." (Flicka, 15 år, 2023 års Nude på nätet)

Terminologi

I enkäten och i rapporten använder vi begrepp som barn själva använder för att beskriva sin brottsutsatthet. Det är inte vår avsikt att förminska allvaret i barnets brottsutsatthet utan syftet med att använda begrepp som barnet kan relatera till är att det ökar sannolikheten för att barnet förstår vilket brott vi frågar efter. När vi använder terminologin "sälja sex" syftar vi till att barnet utsätts för sexualbrottet "utnyttjande av barn för köp av sexuell handling". Mer om vilka brott som avses finns i kapitlet *Brottstyperna*.

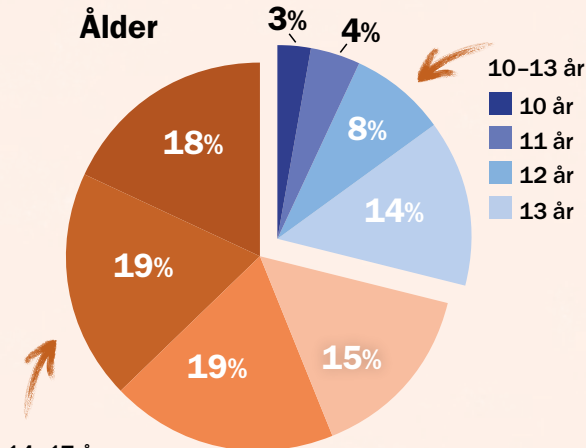
Könsidentitet

■ Pojkar ■ Flickor
■ Ickebinära ■ Vill inte svara eller annan

Drygt hälften, 54 procent, var flickor och 41 procent pojkar. Strax under två procent av barnen var ickebinära². Övriga barn svarade "annat" eller har inte velat uppge sin könsidentitet.

Ålder

10-13 år
14-17 år
18-19 år
20-24 år
25-29 år
30-34 år
35-39 år
40-44 år
45-49 år
50-54 år

I årets undersökning var cirka 30 procent av barnen mellan 10 och 13 år, vilket var en större andel än tidigare år.

Vilka barn deltog i Nude på nätet?

UNDERSÖKNINGEN "NUDE PÅ NÄTET" genomfördes under juni månad 2023. Barnen fick information om den via en kampanj på Snapchat, Instagram och TikTok. Målgruppen för undersökningen var barn mellan 10 och 17 år. Även om åldersgränsen för att använda sociala medier är 13 år vet vi att barn mellan 10 och 12 år befinner sig på plattformarna. Därför fanns även berättelser riktade till den yngre målgruppen. Om barnen fann information i kampanjen intressant kunde de klicka sig vidare till undersökningen via en länk.

Liksom i undersökningen 2021 fick barnen inledningsvis svara på bakgrundsfrågor om bland annat könsidentitet, ålder och attityder till internet. Om barnen var över 13 år fick de även svara på om de hade en neuropsykiatrisk diagnos (NPF) och om de identifierade sig som HBTQIA+. Barn upp till 13 år

fick besvara högst tre berättelser slumpade från ett urval av sex berättelser. Barn mellan 14 och 17 år fick besvara tre berättelser slumpade från ett urval av tolv. Berättelserna kunde till exempel handla om att få sina bilder spridda utan samtycke, sälja nakenbilder eller att bli utpressad på nätet i sexuellt och/eller i ekonomiskt syfte. De kunde handla både om de barn som hade utsatts och de barn som hade utsatt andra barn. Här fanns även berättelser där förövaren var vuxen. Barnen fick även möjlighet att delta i ett eller flera fördjupningsområden eller dela en egen berättelse. Till varje berättelse kunde barnen även kommentera denna genom att skriva ett fritextsvar.

I årets undersökning svarade totalt 6 946 barn på minst en berättelse och i många fall kommenterade de fler. Barnen fick svara på om de själva hade erfarenhet av något som påminde om berättelsen. Närmare 700 barn lämnade fritextkommentarer till berättelserna och 641 barn svarade på frågor om brottsutsatthet. 132 barn delade en egen berättelse om utsatthet.

² I vissa av vinjetterna har vi inkluderat alternativet ickebinär som svarsalternativ på könsidentitet för barn som identifierat sig som ickebinära. Det gäller vinjetterna "Lurad" och "Mobilen". I de vinjetterna där vi inkluderat hur barnen som identifierat sig som ickebinära svarat, har vi kunnat göra en jämförelse mellan åren 2021 och 2023, varför de också är med i rapporten.

Barnens internet

FÖR BARN OCH UNGA är internet en naturlig del av livet. När de beskriver internets betydelse är det tydligt att de inte drar en skarp linje mellan livet på och utanför nätet. För de allra flesta barn är internet ständigt tillgängligt via mobilen eller andra enheter. I årets rapport från Statens medieråd ser vi för första gången att internetanvändningen minskat i den yngre målgruppen (9–12 år). Samtidigt har andelen höganvändare av sociala medier, det vill säga barn i åldersgruppen som använder sociala medier mer än tre timmar per dag, ökat.³ Vi ser i årets enkät en ökad andel yngre deltagare i åldrarna 10–13 år. Att barnen deltagit

i enkäten innebär att de nåtts av information via sociala medier och att de således är aktiva där. När vi tar del av information om barns brottsutsatthet är det viktigt att komma ihåg att den endast är en del av internet och att risk inte behöver vara liktydigt med skada.⁴ Tidigare undersökningar har visat att internet kan vara en plats för trygghet och gemenskap inte minst för barn som identifierar sig som HBTQIA+⁵. I citaten beskriver två barn hur de resonerar kring sitt eget internetanvändande. Internet är en plats som tillför mening, ger

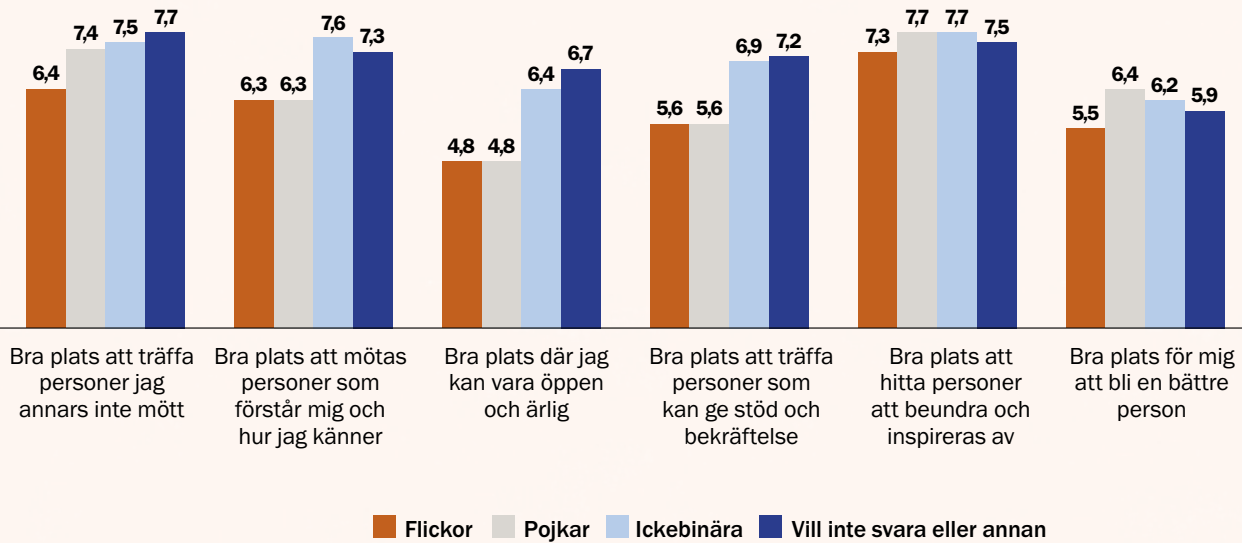
³ ECPAT Sverige. (2021). Allt som inte är ett ja är ett nej. En rapport om barns utsatthet för sexualbrott i vardagen och vilka strategier de har för att skydda sig. Stockholm: ECPAT Sverige.
⁴ ECPAT Sverige. (2023). Consent is KEY. En rapport om brottsutsatthet bland barn som identifierar sig som HBTQIA+. Stockholm: ECPAT Sverige.

”Internet kan vara ett roligt och informativt ställe men det är viktigt att ta det lugnt med vad man delar med sig. Det kan bli obehagligt och farligt.”

(ICKEBINÄR, 17 ÅR, 2023 ÅRS NUDE PÅ NÄTET)

Barns attityder till nätet

På en skala 0–10

information och hjälper till att forma barns personlighet och attityder - men också en plats som kan bli obehaglig och farlig.

”Internet är som en oändlig bok, du kan få se saker du vill se och saker du aldrig velat se, du kan få så många olika åsikter gällande en sak så att du själv inte vet vart du står. Följer du det rätta eller det fela? Det vet inte ens jag, och det är därför jag hatar men också älskar internet, då det är olika plattformar som kan i princip forma din personlighet, både negativt och positivt.” (Flicka, 15 år, 2023 års Nude på nätet)

För att vuxna ska få mer kunskap om barns attityder till internet och hur det påverkar deras personliga utveckling ställde vi barnen i årets enkät inför sex påståenden. Genom att de fick skatta hur väl påståendet stämde överens med verkligheten, fick vi en bild av deras attityder till nätet. De påståenden som stämde väl överens med barnets egna attityder fick en hög siffra medan de påståenden som barnen inte höll med om fick en lägre siffra. Barnen fick ranka varje attityd för sig, attityderna rangordnades inte i inbördes ordning.

Genomgående i skattningen ser vi att barn som identifierar sig som ickebinära eller annan könsidentitet förhåller sig positiva till att internet är en plats för att skapa relationer, inspiration och hitta förebilder att inspireras av. I tidigare rapporter har vi visat att barn som tillhör HBTQIA+ har fått söka information om sex och samlevnad på nätet och i sin community när skolans undervisning är bristfällig⁶. Vi ser även i citatet nedan att internet kan vara en plats för stöd och hjälp i svåra situationer.

"Internet är där jag kan snacka och lyssna på andra som har samma intressen som mig och jag kan delta i kreativitet och umgås med folk som har samma tankesätt och experiences som mig"

(ICKEBINÄR, 16 ÅR, 2023 ÅRS NUDE PÅ NÄTET)

Barnen är genomgående mer positivt än negativt inställda till internet, förutom påståendet att det är en plats där de kan vara öppna och ärliga. Här är även skillnaden mellan könen som störst. En större andel ickebinära än pojkar och flickor anser att internet är en plats där det går att vara öppen och ärlig. När barnen fritt resonerar om internets betydelse kan internet vara ett forum för inspiration, men samtidigt en plats där barn möter andra som inte agerar eller tycker som de. Internet kan också vara en plats där normer, trender och könsroller upprätthålls och förstärks. Om vi sätter barnens attityder i relation till deras fritextsvar kan vi se att många barn inspireras, hittar stöd och bekräftelse och umgås i grupper med liknande åsikter och fritidsintressen. Däremot kan det vara svårt att interagera med andra utanför dessa grupper.

"Jag tycker mest att internet är lite som ett zoo, man kan titta på hur folk yttrar sig och betar sig som apor eller grottmänniskor med trasiga hjärnor, Jag tycker inte att internet innebär en säker plats för yngre människor än kanske 12–13, varje gång jag ser en unge med en mobiltelefon med tiktok så går de runt som hjärndöda zombies och det blir bara värre och värre desto yngre de är, hur fasen tänker föräldrarna som ger mobiltelefoner med sociala medier till småbarn?" (Pojke, 17 år, 2023 års Nude på nätet)

"Ja, internet är en "plats" där det delas bilder på hur man ska se ut för att "passa in", alltså att det skapas trender och normer online som man måste följa för att kunna passa in, samtidigt som man kan hitta väldigt mycket inspiration så kan det även förekomma väldigt mycket hatkommentarer och mobbning" (Flicka, 16 år, 2023 års Nude på nätet)

Vi ser att skillnaderna är små mellan könsidentiteterna när det gäller påståendet att internet är en plats att hitta personer att beundra och inspireras av. En större andel pojkar stämmer in i påståendet att internet är en plats för att bli en bättre person. Flickan nedan beskriver att internet kan vara positivt och inspirerande men också utmanande när det gäller hennes självbild.

"Internet innebär mycket för mig, Den gör mig osäker på mig själv när jag ser andra kvinnor med kroppar som jag tycker är snyggare än min (på olika sätt) men det finns också en stor sida av internet som hjälper mig med min kroppsbild och att gilla min kropp. Det är liknande i kategorier, det finns sidor och delar av internet som inte hjälper mig men även en stor del som hjälper väldigt mycket." (Flicka, 17 år, 2023 års Nude på nätet)

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att de allra flesta barn har en positiv inställning till nätet och möjligheterna att utvecklas, inspireras och möta andra. Samtidigt kan det vara en plats där det är svårt att vara öppen och ärlig, där de kan hamna i konflikt och/eller utsättas för brott.

⁶ECPAT Sverige (2023) Consent is KEY. Stockholm: ECPAT Sverige.

Pojkar, flickor, jämställdhet och identitet

ATT INTERNET ÄR EN PLATS för inspiration och kunskapsinhämtning är tydligt när barnen beskriver sina attityder och upplevelser på nätet. I barnens fritextsvar ser vi att den polarisering som funnits både inom gruppen pojkar och i jämförelsen mellan pojkar och flickor, har ökat. I genomsnitt anser pojkar att jämställdheten gått för lång medan flickor i genomsnitt inte anser att jämställdheten inte kommit långt nog. Både flickor och pojkar anser att det skulle kräva mycket stora förändringar för att göra Sverige bättre men de är inte överens om hur.

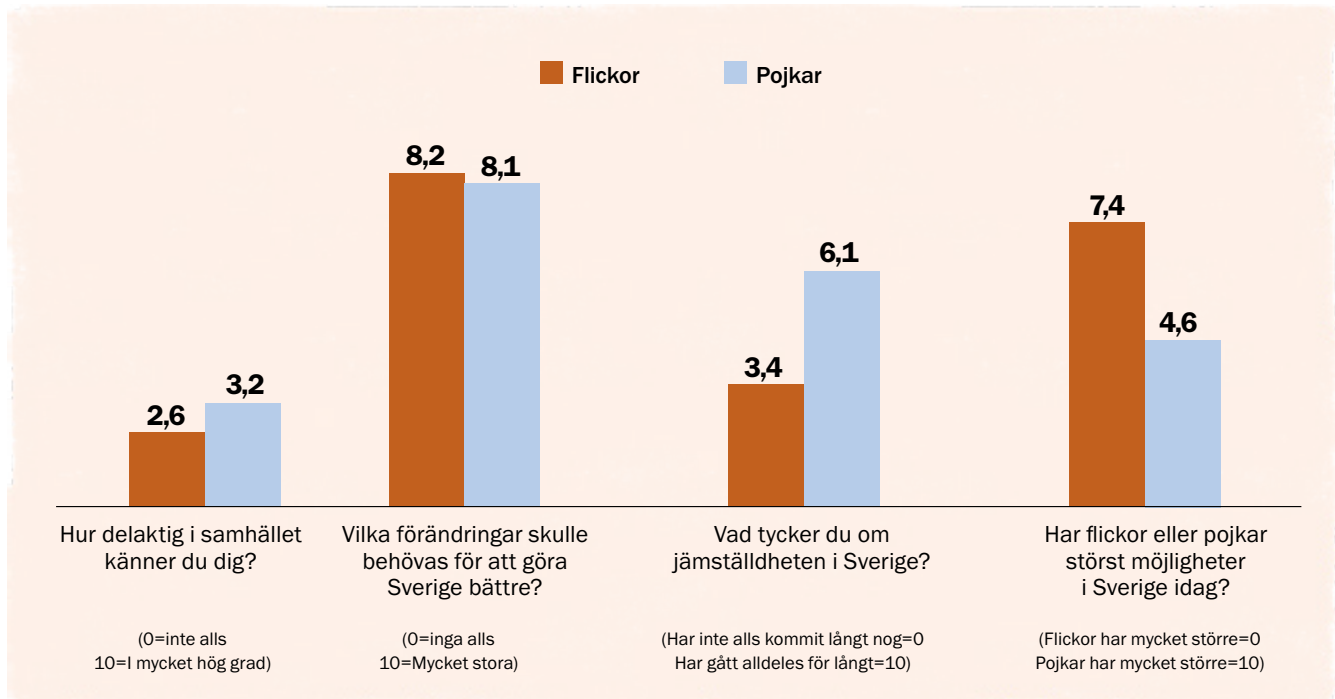
"Det ska kännas som en tryggare plats. Folket behöver känna mer gemenskap och samhörighet till varandra. Man ska t.ex inte behöva vara rädd för att gå och titta i postlådan på kvällen." (Flicka, 14 år, 2023 års Nude på nätet)

"Det skulle underlätta att på något sätt få in i allas hjärnor att man inte automatiskt blir på ett visst sätt beroende på vem man är, hur man ser ut eller vilket kön eller status man har, Bara för att du är en 14 åring

kille som gymmar betyder det inte att du är sigma och måste trycka ner kvinnor. Bara för att du är den " snyggaste" tjejen i klassen måste du inte kritisera alla andras klädstil, utseende eller beteende. Om alla skulle sluta bry sig om de som inte gjort något fel och bara existerar skulle det bli mer fridfullt häromkring" (Flicka, 15 år, 2023 års Nude på nätet)

**"PRATA OM SEXISM I SKOLOR!!!!
Alla tror att det är jämställt men
det stämmer inte, Får höra varje
dag av killarna i klassen, på
jobbet på gatan sexistiska och
förnedrande kommentarer"**

(FLICKA, 16 ÅR, 2023 ÅRS NUDE PÅ NÄTET)

För flickorna i enkäten är ökad jämställdhet mellan könen, ökad samhörighet och mindre rasism vägen framåt för att göra Sverige bättre, enligt citaten till vänster. Flickorna vill skapa större möjligheter för unga att påverka, se hårdare straff för förövare och ha lika löner mellan könen. Pojkarna lyfter invandrare och invandringsspolitiken som anledningar till att det inte fungerar i samhället. De ser även feminismen och könsneutral uppfostran som en del av problemet.

"Bort med miljöpartister och sossar samt alla utbildade feminister som bara säger att män borde försvinna. De feminister som tycker lika rättigheter för alla är bra men om man tänker så måste ju ALLT vara rättvist, så varför är det nästan bara män som är soldater i krig? Är det verkligen ett jämställt samhälle? Tänk på den du!" (Pojke, 15 år, 2023 års Nude på nätet)

"Skicka hem illegala invandrare och kriminella invandrare, ta inte emot lika många invandrare,

höj straffen, högre löner för polisen så folk vill jobba som polis." (Pojke, 17 år, 2023 års Nude på nätet)

Det finns dock pojkar som anser att traditionella könsroller, machokultur och rasism är ett problem i Sverige och det finns flickor som uttrycker rassistiska åsikter. Genomgående ser vi att flickors och pojkars attityder kring normer, jämställdhet och invandringsspolitik i Sverige skiljer sig åt. Pojkarna är mer traditionella i sitt synsätt. Flickorna ger uttryck för att män har mer makt i samhället medan pojken i citatet inte tycker att det är jämställt att exempelvis nästan bara män är soldater i krig.

Pojkar som uttrycker extremt misogyni och rasisism upplever i lägre grad att internet är en plats där de kan dela sina åsikter. De känner sig även mindre delaktiga i samhället och anser att internet bidrar till att försvaga traditionella könsroller i samhället. I citaten ser vi exempel på pojkar som visar mer radikala åsikter än gruppen pojkar i stort.

"Typ ta bort feminister, Pride och dessa jävla they them #bringbackbullying"

(POJKE, 16 ÅR, 2023 ÅRS NUDE PÅ NÄTET)

"Skicka ut invandrare som inte kan bete sig, Förbjud hbtq, det finns 2 kön och det man föds till är man."

(POJKE, 17 ÅR, 2023 ÅRS NUDE PÅ NÄTET)

Som vi ser i fritextsvaren finns det en ökad polarisering mellan pojkars och flickors attityder där pojkar i större utsträckning tycker att jämställdheten har gått för långt. Båda könen anser att det andra könet har större makt i samhället. Vi har i tidigare rapporter lyft att flickor förväntas ta ansvar för pojkars gränsöverskridande beteenden. Flickor straffas hårdare än pojkar av omgivningen om deras nakenbilder sprids, de objektifieras och avhumaniseras och utsätts för misogynt språk. Att pojkar ger uttryck misogyna och toxiska åsikter är inte något nytt.⁷ Tidigare forskning har visat att pojkars tillvaro på nätet i hög grad präglas av en heterosexuell manlig norm där kontroll och aggressivitet ses som något eftersträvänsvärt och där brottsoffret ofta skam- och skuldbeläggs. Det kan leda till att det är svårt för pojkar att se sig själva som brottsoffer eller som förövare.⁸ Forskningen visar också att pojkar i tonåren är särskilt sårbara för misogyn extremism. Nyckelpersoner för att radikalisera unga pojkar är ofta influencers som via sina kanaler presenterar en bild av manlighet som bygger på utseende och framgång. Det är viktigt att förstå att denna kontakt inte enbart består av kvinnohat utan att det även kan handla om dataspel, träning, snabba bilar och ekonomisk framgång.

⁷ Andersson, Peter för ECPAT Sverige (2021) Tjejer måste sluta skicka bilder. Stockholm: ECPAT Sverige.
⁸ Ibid.

Pojkar och unga män söker sig ofta till grupper på nätet för att de upplever sig stå utanför samhället och ha svårt att passa in i sociala sammanhang. Syftet för många är att råda bot på utanförskapet.⁹ I enkäten ser vi pojkar som uttrycker åsikter utan att ta hänsyn till hur dessa påverkar andra. De upplever att problemet ligger hos mottagaren som "tar illa vid sig".

"Sluta med att vara överdrivet rädda för att någon ska ta illa vid sig med de sagt menar jag Pride och sånt skit tycker man ska sätta ner foten när de galler en rad grejer och sluta låta människor hålla på hur som helst med de skitet och kasta allt i ansiktet på människor med att "människor ska få va hur som helst och identifiera sig hur som". Tycker det är nonsens som borde stoppas. Visst människor ska få kunna ha samkönade äktenskap osv men inte identifiera sig hur som och särskilt ska inte före detta män få tävla i kvinnornas sporter alltså transmän eftersom de förstör hela kvinnornas möjligheter att kunna bli en bra idrottare." (Pojke, 17 år, 2023 års Nude på nätet)

⁹ Regehr, Kaitlyn (2022) In(cel)doctrination: How technologically facilitated misogyny moves violence off screens and on to streets. New Media & Society. Vol. 24, nr. 1. 2022: 138–155.

Studier som har granskat incelrörelsen och radikaliserings av pojkar och unga män visar att dessa ofta uttrycker rätt till flickors och kvinnors kroppar och uppmuntrar till synen att ansvaret för utanförskapet inte ligger hos individen utan hos flickor och kvinnor. Studierna visar också att den toxiska miljön är skadlig för de pojkar och män som befinner sig där eftersom den uppmanar till en maskulinitet präglad av aggressivitet och våld i stället för gemenskap och tillhörighet. I dessa stängda grupper delas ofta sexistiska memes, videor och annan egenproducerad konst för att objektifiera flickor och kvinnor. Pojkarna

skolas in i en cykel av sexuellt våld där misogynin uppmuntras inom gruppen. Sexuellt våld och kränkningar dokumenteras för att sedan delas och uppmuntras av gruppen och cykeln fortsätter. Handlingarna ursäktas med att flickor och kvinnor får skylla sig själva eftersom de inte är sexuellt tillgängliga för pojkarna i gruppen.¹⁰

I ett misogynt klimat ökar risken för redan sårbara grupper att bli utsatta för övergrepp. Vi vet att sannolikheten för flickor att bli uthängda korrelerar med andra risker, som att bli trakasserade och/eller utsatta för psykiskt, fysiskt eller sexuellt våld.¹¹

"Jag skickade bilder till mitt ex som spred det efter vi gjort slut o nu fick jag veta att han sprider en video o bild där vi hade sex att han filma och tog bilder när vi hade sex fast vi gjorde slut för 3 månader o va tillsammans i 5 månader o så får jag veta sånt o de är bara helt sjukt så han sitter o sprider en sex video o mina gamla nudes."

(FLICKA, 15 ÅR, 2023 ÅRS NUDE PÅ NÄTET)

¹⁰ Regehr, Kaitlyn (2022) In(cel)doctrination: How technologically facilitated misogyny moves violence off screens and on to streets. New Media & Society. Vol. 24, nr. 1. 2022: 138–155.
¹¹ ECPAT Sverige. (2023). Jag tittade bara, jag gjorde inget elakt. En rapport om barns utsatthet på expose-konton. Stockholm: ECPAT Sverige.

Brottstyperna

Fått oönskade nakenbilder:

Om ett barn fått en oönskad nakenbild kan barnet ha utsatts för brottet sexuellt ofredande. Om barnet var under 15 år kan det vara sexuellt ofredande mot barn. Det är aldrig okej att skicka nakenbilder till någon som inte bitt om dem och inte vill ha dem. Om barnet är under 15 år räknas det som sexuellt ofredande mot barn även om bilden var önskad, eftersom barn under 15 år aldrig kan samtycka till sexuella handlingar.¹²

Hotats att skicka nakenbilder:

Om ett barn har blivit hotad med brottslig gärning i syfte att skicka en nakenbild och barnet gör det kan barnet ha utsatts för brottet olaga tvång. Att tjata på någon att skicka en nakenbild kan också vara brottsligt. Det kan handla om sexuellt ofredande, försök till utnyttjande av barn för sexuell posering eller försök till barnpornografibrott.

Fått nakenbilder spridda:

Om någon har spridit en nakenbild på ett barn kan personen som gjort det vara skyldig till barnpornografibrott och olaga integritetsintrång. Det är aldrig okej att sprida någon annans nakenbilder.

Erbjudits pengar för nakenbilder:

Om någon har erbjudit ett barn pengar för en nakenbild så kan personen göra sig skyldig till försök till utnyttjande av barn för sexuell posering eller försök till barnpornografibrott.

Blivit pressad på pengar för att undvika att nakenbilder sprids:

Om ett barn blir pressad att betala pengar för att inte få nakenbilder spridda kan barnet ha utsatts för brottet utpressning. Även att försöka utpressa någon är olagligt.

Sålt sex:

Om ett barn har utnyttjats för köp av sexuella handlingar har inte barnet gjort något olagligt. Det är personen som har utnyttjat barnet som har begått ett brott. Om barnet är under 15 år räknas det som våldtäkt mot barn och är barnet mellan 15 och 17 år heter brottet utnyttjande av barn för köp av sexuell handling.

Olaga hot:

Olaga hot är ett brott som innebär att någon uppträder hotfullt på ett sätt som gör att den hotade personen fruktar för sitt eget eller för någon annans liv eller säkerhet. Det måste röra sig om ett hot om brottslig gärning. Att hota någon med att sprida nakenbilder till ett exposekonto är exempel på vad som kan utgöra olaga hot.

Förtal:

Brottet förtal handlar om när en person lämnar en så kallad ärekränkande uppgift om någon annan, med syfte att utsätta denne för andras missaktning. Det spelar ingen roll om uppgiften är sann eller inte. Att lägga upp en bild på någon annan på ett exposekonto med tillhörande text om att personen är en "hora" eller liknande är exempel på förtal.

Barns utsatthet för sexualbrott på nätet

"Ett hemskt men också ett underbart ställe"

(POJKE, 17 ÅR, 2023 ÅRS NUDE PÅ NÄTET)

NÄTET ÄR EN INTEGRERAD DEL av barns liv. Det är en plats där barn kan inspireras av andra, uttrycka sina åsikter, skapa och upprätthålla relationer. Många barn i Nude på nätet 2023 gav uttryck för att nätet är både underbart och hemskt. Det är viktigt att ha med sig när vi tittar närmare på barnets utsatthet för sexualbrott.

Liksom tidigare är årets upplaga av Nude på nätet baserad på ett antal vinjetter, eller berättelser, anpassade för åldersgrupperna 10–13 år och 14–17 år. En jämförelse av hur barnen resonerade kring fyra utvalda vinjetter presenteras i kapitlet *Berättelser om barns utsatthet för sexualbrott*.

När barnen hade svarat på tre vinjetter fick de valet att gå vidare i enkäten och svara på ett eller flera brottsområden.

Fördjupningsområden 2023:

1. **Barns utsatthet för sexualbrott på och utanför internet**
2. **Barns egna berättelser om sexuella övergrepp och exploatering**
3. **Hur barn använder internet**
4. **Förövare som är kända av barn**
5. **Attityder och normer bland barn**
6. **Barn med egen erfarenhet av placering på HVB- och/eller SiS-hem**

Att delta i enkätundersökningen var helt frivilligt och barnet kunde när som helst välja att avbryta. Barnet kunde välja om hen ville svara på fördjupningsfrågorna i enkätens sista del. År 2023 svarade 6 947 barn på minst en berättelse. Av dessa svarade 641 barn på frågor om sin utsatthet för sexualbrott på nätet. I enkäten 2021 svarade 1 465 barn på frågan om utsatthet för sexualbrott på nätet samt polisens arbete med sexuella övergrepp på nätet. Så många som 168 delade med sig av en egen berättelse om sexuella övergrepp och exploatering. Detta kapitel innehåller en jämförelse av åren 2021 och 2023.¹²

Båda åren fick barnen svara på frågor om sin utsatthet för sexualbrott på och utanför nätet. De fick frågor om de hade fått oönskade nakenbilder skickade till sig, om de hade blivit utpressade och hotade för att skicka nakenbilder, om de hade fått sina nakenbilder spridda utan samtycke, blivit erbjudna pengar för att skicka nakenbilder och/eller om de hade sålt sex till någon som kontaktat dem via nätet. I barnens egna berättelser hade de möjlighet att berätta om en eller flera erfarenheter av att ha blivit utsatta för sexualbrott. Detta bidrog till en fördjupad förståelse för hur de hade uppfattat frågan och det gav oss en ögonblicksbild av barns utsatthet idag.

¹² ECPAT Sverige (2021) Allt som inte är ett ja är ett nej. Stockholm: ECPAT Sverige.

DET HAR INTE SKETT några större förändringar mellan åren 2021 och 2023 i barnens självrapporterade brottsutsatthet. Det är skäl att tro att deras upplevelser ger en god inblick av utsattheten. 2023 års enkätsvar följer samma mönster

som föregående år: flickor rapporterar i större utsträckning om utsatthet för sexualbrott jämfört med pojkar. Våra resultat stämmer väl överens med tidigare forskning om barns utsatthet för sexualbrott på nätet.¹³

¹³ Svedin, Carl Göran, Landberg, Åsa, Jonsson, Linda (2021) Unga sex och internet – efter Me too - om ungdomars sexualitet och utsatthet för sexuella övergrepp och sexuell exploatering i Sverige 2020/2021. Stiftelsen Allmänna barnhuset.

"Någon tjej som lurade mig att skicka nakenbilder som hon sedan började att utpressa mig med. Hon sa att hon skulle skicka till alla jag följer och alla som följer mig om jag inte skickade messa pengar till henne."

(POJKE, 17 ÅR, 2023 ÅRS NUDE PÅ NÄTET)

49 PROCENT AV BARNEN i Nude på nätet 2021 svarade att de hade skickat nakenbilder. De anger flera anledningar till att barn och unga väljer att skicka nakenbilder. Det kan handla om att de tycker att det är spännande, att det är ett sätt att skapa och ge förtroende eller för att få bekräftelse. Många barn och unga ser det som en naturlig del i en kärleksrelation.¹⁴ Tidigare studier har visat att unga företrar nakenbilder på andra unga framför att titta på pornografi. Nakenbilder av jämnåriga upplevs som mer äkta och verkliga i jämförelse med pornografiskt material som producerats i kommersiellt syfte.¹⁵

"Jag har upplevt mycket spridning utan tillåtelse av nudes via nätet, både på folk man känner i verkligheten och random personer i gruppchattar som inte känner varandra." (Flicka, 16 år, 2023 års Nude på nätet)

Den otillåtna spridningen är ett återkommande tema i barnens egna berättelser. För flickorna sprids bilderna ofta i samband med hot, tjat eller utpressning för att få nya bilder. När det kommer till pojkarna sprids de ofta i samband med eko-

nomisk utpressning. Andelen pojkar som berättar om ekonomisk utpressning har ökat under de senaste åren medan andelen flickor som upplever hot, tjat och utpressning förhåller sig konstant.¹⁶

2023 ställde vi för första gången frågor om vem det är som har utsatt barnen för de olika brotten. Bilden av förövaren – en variant av "fula gubben" – är en kraftig förenkling. Vi kunde se att den som utsatt barnet ofta var ett annat barn, även om flickor i större utsträckning än pojkar utsatts av både vuxna och barn. 82 procent av pojkarna och 92 procent av flickorna visste vem som hade utsatt dem för brott och i fritextsvaren kunde vi se att det ofta var en bekant till barnet. Det kunde vara en tillfällig förbindelse, en klasskamrat eller ett äldre barn som barnet beundrade. De flesta som svarade på frågan om vem som utsatt dem, var flickor. Andelen pojkar, ickebinära och barn som identifierar sig som annan eller som inte vill svara på frågan, var för få för att vi ska kunna dra några slutsatser av resultaten. Vi har därför valt att fokusera på flickorna. Resultaten presenteras i kapitlet *Vem utsätter flickorna?*

¹⁴ ECPAT Sverige (2021) Allt som inte är ett ja är ett nej. Stockholm: ECPAT Sverige.

¹⁵ Brännström, L., Nyhlén, S., & Gillander Gådin, K. (2020) "You are so ugly, you whore" – girls in rural Sweden discuss and address gendered violence. International journal of qualitative studies on health and well-being, 15(1), 1695308.

¹⁶ ECPAT Sverige (2021) Allt som inte är ett ja är ett nej. Stockholm: ECPAT Sverige.

Utsatthet för flera brottstyper

I DENNA RAPPORT har vi valt att dela upp undersökningen av barns multiutsatthet i två grupper: barn som identifierar sig som flickor och barn som identifierar sig som pojkar. Flickor uppger i större utsträckning att de har varit utsatta för sexualbrott även om brottsutsattheten är hög i båda grupperna. I årets enkät uppgav 19 procent av flickorna och 41 procent av pojkarna att de inte har varit utsatta för ett sexualbrott på nätet. För flickorna var det

vanligare att ha blivit utsatt för tre brott än inget brott alls. Många av flickornas erfarenheter 2023 liknade de från 2021 års enkät där de först skickat en nakenbild frivilligt eller under hot och press, sedan hade nakenbilden spritts utan samtycke. Det i sin tur har lett till att andra kontaktat flickan för att få henne att skicka nakenbilder. I en och samma konversation kan flickan ha blivit utsatt för flera olika brott.

Multiutsatthet för brott bland flickor

NÄR VI STUDERAR brottsutsattheten bland flickor 2023 kan vi se att en större andel inte har blivit utsatta för något brott alls jämfört med 2021. Detta kan bland annat förklaras av att andelen flickor mellan 10 och 13 år som deltog i undersökningen var större 2023 jämfört med 2021. Forskning visar att andelen barn upp till 13 år som använder sociala medier mer än 3 timmar per dag ökat något,¹⁷ vilket kan innebära att de har utvecklat andra strategier – till exempel att de i större utsträckning vänder sig till vuxna.

"Man har ju typ fått hundra bilder av killar ofrivilligt och alla killar frågar om bilder asså verkligen typ alla. Alla killar är äckliga och dem vågar så mycket mer genom internet." (Flicka, 16 år, 2021 års Nude på nätet)

"Det var en gubbe som sa att om jag inte visar mig naken så skulle han döda min familj." (Flicka, 11 år, 2023 års Nude på nätet)

Vi har inte sett att det har skett någon förändring bland flickorna i åldern 14 till 17 år när det gäller brottsutsatthet.

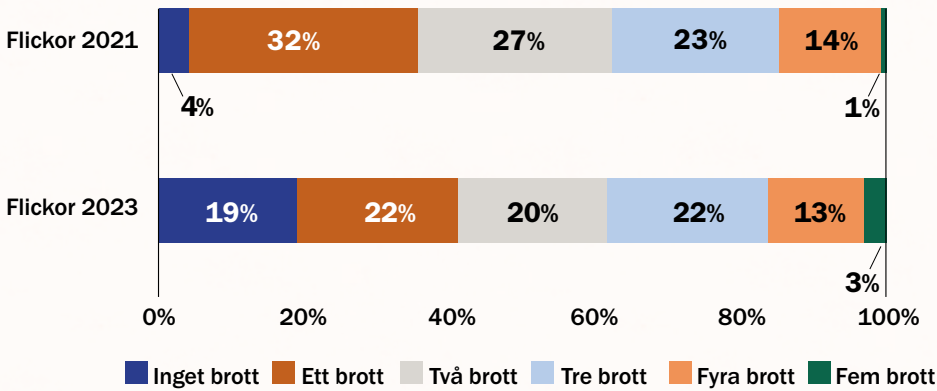
För flickor i åldern 14 till 17 år är det vanligare att ha blivit utsatt för fyra brott än inget brott alls. Det är även troligt att flickorna mer frekvent blir utsatta för vissa typer av brott som att få oönskade nakenbilder eller att få sina bilder spridda, som vi ser i citaten.

Jag har redan polisanmält, försöker bara hitta nåt att göra om att alla mina bilder e spridda. De har blivit spridda till tusentals pers i olika gruppchattar jag inte är med i. Vad ska jag göra.

(FLICKA, 14 ÅR, 2023 ÅRS NUDE PÅ NÄTET)

¹⁷ Statens medieråd. (2023) Ungar och medier 2023. Stockholm: Statens medieråd.

Flickors utsatthet för olika brottstyper

Multiutsatthet för brott bland pojkar

DET ÄR UPPEBART att vissa pojkar har varit utsatta för fler än ett brott. Fler pojkar har varit brottsutsatta än de som inte har varit utsatta för något brott alls. 6 av 10 pojkar har utsatts för ett eller flera brott. Andelen pojkar som har utsatts för flera brott är konstant mellan de två år som vi jämför. I pojkarnas berättelser, som den nedan, kan vi se att det även för pojkarna är troligt att de har blivit utsatta för flera brott på en och samma gång. I berättelsen förmås pojken skicka nakenbilder till förövaren som sedan använder dessa för att utpressa honom. Vi ser i pojkarnas svar att det är vanligare att de pressas på pengar än att de pressas för att få mer naket material. Om pojken inte tillmötesgår utpressarens krav på pengar hotas han med att nakenbilderna skickas till alla han följer.

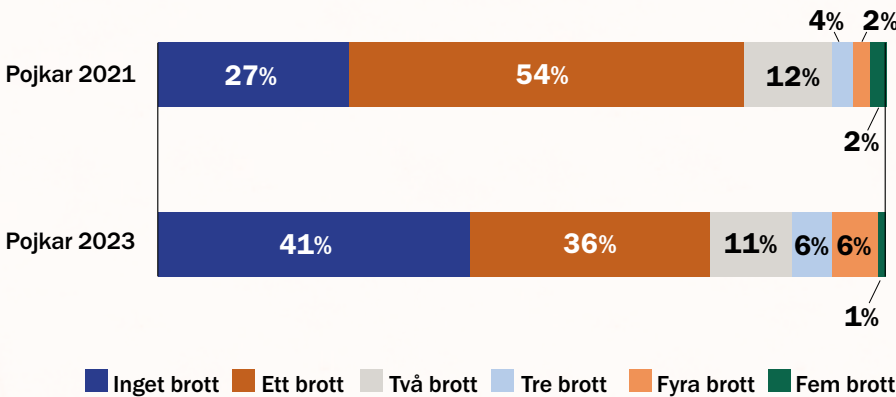
"Det var efter påsk när jag gick i sexan som en klasskompis spamringde och tjata på mig att hon ville ha nudes av mig och jag sa nej några gånger men gav upp och sedan spred hon bilden över hela skolan. Hon hade kommit till våran klass på höstterminen i sexan och gjorde detta på vårterminen sen lämnade hon klassen. Liksom jag tycker om någon frågar efter en nude och personen i fråga säger ja så är det ok men om man sprider bilderna då kan man ju också räkna med att man kan få 6 mån fängelse" (Pojke, 17 år, 2023 års Nude på nätet)

Vi ser att det vanligaste brottet som pojkarna utsatts för är att få oönskade bilder. Därefter att bli hotad för att skicka och bli erbjuden pengar för nakenbilder.

"Någon tjej som lurade mig att skicka nakenbilder som hon sedan började utpressa mig med. Hon sa att hon skulle skicka till alla jag följer och alla som följer mig om jag inte skickade massa pengar till henne"

(POJKE 17 ÅR, 2023 ÅRS NUDE PÅ NÄTET)

Pojkars utsatthet för olika brottstyper

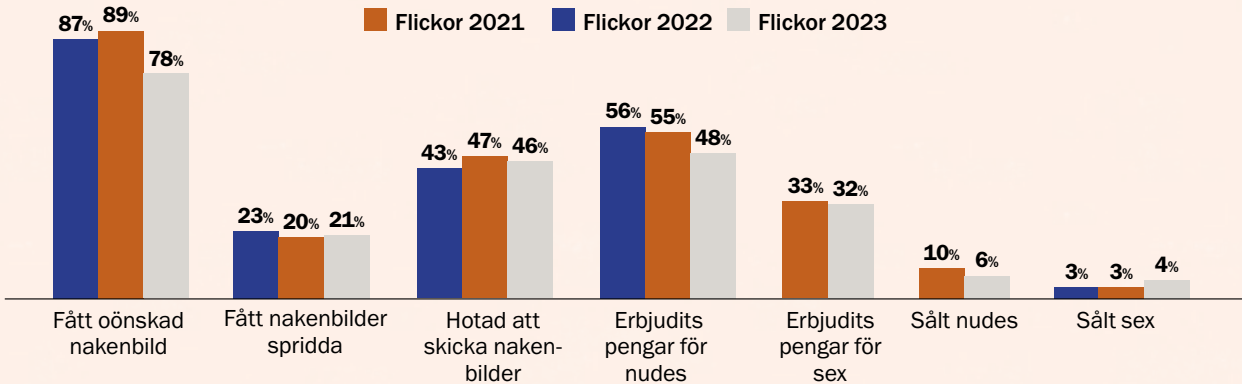

Brottsutsatthet bland flickor

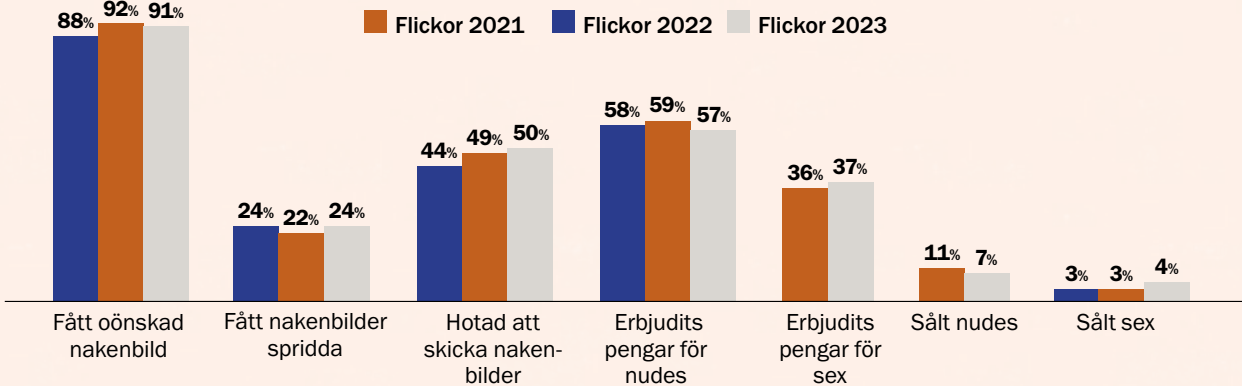
NÄR VI JÄMFÖR BROTTSUSSATTHETEN bland flickorna, kan vi konstatera att den inte har förändrats markant i ålderskategorin 14–17 år. Analyserar vi brottskategorierna var för sig i gruppen flickor, kan vi se små förändringar i två brottskategorier. Dessa kategorier har vi valt att särskilt belysa.

"Som litet barn 10–12 år hade jag flertalet äldre män som skrev till en varje dag. Men genom åren märker man att det blir allt färre och färre. Vidrigt att visa att dom tappar intresset när dom börjar närma sig deras egna åldrar. För det gäller inte endast 40+ män utan även 20-åriga killar skriver till små barn. Och när 20-åriga killar skriver är det även mer normaliserat, även om det är en ålderskillnad på 6 år." (Flicka, 17 år, 2023 års Nude på nätet)

Flickors brottsutsatthet

Flickors brottsutsatthet 14–17 år

Fått önskade nakenbilder

BROTTSUTSATTHETEN BLAND FLICKOR visar en marginell förändring när det handlar om brottskategorierna "fått en önskad nakenbild" och "blivit erbjuden pengar för nakenbilder". År 2021 svarade 87 procent av flickorna att de fått en önskad nakenbild skickad till sig. År 2023 var andelen 78 procent vilket tyder på en minskning i den yngsta åldersgruppen. Att få en önskad nakenbild är ett brott som nästan alla flickor har utsatts för eller kommer att utsättas för innan de blir vuxna. Det kan vara svårt för barn att avgöra vad som är lagligt eller inte på nätet. Det kan påverka hur de ser på både sin egen och andras brottsutsatthet. Förutom att det blir tydligt i barnens egna berättelser och fritextsvar, visar forskning att gränsöverskridande beteenden på nätet kan förstärka könsstereotypa föreställningar och roller för både flickor och pojkar. Detta kan bland annat leda till att pojkars kränkningar bagatelliseras. Att pojkarna har normaliserat "det digitala blottandet" kan vara en förklaring till varför de fortsätter att sexuellt ofreda flickor trots att flickorna tar starkt avstånd och reagerar med obehag.¹⁸

"En gång fick jag en önskad nude video där en kille runkade och sperman flög typ ut. Detta var när jag var typ 11 så för typ 5 år sen." (Flicka, 16 år, 2023 års Nude på nätet)

"Har fått önskade nakenbilder som jag inte alls har varit beredd på. Jag har flera gånger fått frågan om jag vill förlora oskulden med personen (bara varit killar/män som har frågat/skickat nakenbilder). Jag har också blivit pressad/uppmuntrad att skicka nakenbilder eller bilder på mig i bara trosor, bh." (Flicka, 17 år, 2023 års Nude på nätet)

"Har aldrig skickat nudes eller liknande men får runt 1 DP i veckan skickat till mig utan att jag vill ha det." (Flicka 14 år, 2023 års Nude på nätet)

"Önskade nakenbilder är vardag, det är rutin att blocka killar och vuxna män. Det kan vara någon som är snäll som sedan skickar fast man säger nej eller helt oväntat. Män är äckliga, speciellt på nätet där pedofiler kan kontakta unga barn lätt" (Flicka, 16 år, 2023 års Nude på nätet)

Flickorna beskriver i fritextsvar hur vanligt det är att få önskade nakenbilder, så vanligt att det har normaliserats och nu är en del av deras vardag. Trots att de känner ett starkt obehag kan de tycka att det inte är nog allvarligt för att anmäla.¹⁹ Vi ser även att barn som får dickpics skickade till sig skam- och skuldbelägger sig själva. Många vågar inte berätta för sina föräldrar av rädsla för att föräldrarna ska bli arga och reagera med att förbjuda eller begränsa tillgången till internet och sociala medier.

¹⁸ K.H., & Odenbring, Y (2021) Unsolicited Dick Pics: Online Sexual Harassment, Gendered Relations and Schooling. In Violence, Victimisation and Young People (pp. 113 – 128). Springer, Cham.

¹⁹ K.H., & Odenbring, Y (2021) Unsolicited Dick Pics: Online Sexual Harassment, Gendered Relations and Schooling. In Violence, Victimisation and Young People (pp. 113 – 128). Springer, Cham.

Blivit erbjuden pengar för nakenbilder

VAD GÄLLER BROTTSKATEGORIN att ha "blivit erbjuden pengar för nakenbilder" ser vi en liten minskning. 56 procent av flickorna som deltog i undersökningen år 2021 svarade att de hade blivit erbjudna pengar för nakenbilder. 48 procent av flickorna svarade likadant i undersökningen år 2023. Att sälja nakenbilder är inte olagligt men det är olagligt att köpa nakenbilder av ett barn oavsett om den som köper är ett barn eller en vuxen. Flickor beskriver i fritextsvar hur de har blivit erbjudna pengar för nudes och att det ibland känns lockande. En flicka beskriver hur hon och en vän blev hotade till att skicka nakenbilder i utbyte mot pengar, men att de inte fick dem.

"Jag och min vän vi blev båda hotade av samma person att skicka nakenbilder för att få pengar, till slut fick vi inte alls några pengar. De va en scam." (Flicka, 14 år, 2023 års Nude på nätet)

En annan flicka beskriver hur att "sälja nudes" var en del av en fortsatt destruktiv spiral för henne.

"Jag har sålt nudes för pengar och blev hotad och inblandad i droger" (Flicka, 16 år, 2023 års Nude på nätet)

Att sälja nakenbilder är något som barnen upplever som relativt okomplicerat. Många barn betonar dock vikten av att förövaren inte får veta något om deras identitet. Risken är då att förövaren använder personlig information för att utpressa eller hota barnet att skicka fler nakenbilder eller att betala förövaren pengar. Barnen uttrycker även rädsla för att bli lurade och få nakenbilder som har sålts spridda till vänner och familj.

Brottsutsatthet bland pojkar

HÄLFTEN AV ALLA POJKAR som svarat på frågor om brottsutsatthet har fått en oönskad nakenbild och en av fem har erbjudits pengar för nakenbilder. Att få en oönskad nakenbild, eller att bli utsatt för en digital blottare, är det vanligaste sexualbrottet som pojkar utsätts för på nätet. Bland pojkarna, liksom bland flickorna, har det inte skett några stora förändringar i den självrapporterade brottsutsattheten de studerade åren.

En skillnad som vi särskilt vill belysa är den ökning vi ser när det handlar om att ha blivit hotad att skicka nakenbilder. År 2021 svarade 12 procent av pojkarna att de blivit hotade, jämfört med 17 procent år 2023. Det följer samma mönster som vi sett tidigare – att pojkar är särskilt utsatta för hot att få sina nakenbilder spridda om de inte skickar pengar. Ett vanligt förlopp är att ett konto på sociala medier som utger sig för att tillhöra en flicka lägger till pojken och påbörjar en konversation. Samtalet leder ofta till att personen bakom kontot skickar en nakenbild och sedan försöker förmå pojken att skicka en tillbaka. Vi har sett att utpressaren försöker spela på traditionella könsroller och få pojken att känna sig feg om att han inte vågar skicka en bild tillbaka. När pojken till slut skickar nakenbilden börjar utpressningen.²⁰

"Någon tjej som lurade mig att skicka nakenbilder som hon sedan började utpressa mig med. Hon sa att hon skulle skicka till alla jag följer och alla som följer mig om jag inte skickade massa pengar till henne" (Pojke 17 år, 2023 års undersökning)

Även i årets rapport ser vi att en stor andel av pojkarna har blivit utsatta för sexuella kränkningar. I pojkarnas fritextsvar nedan ser vi att pojkar kan ha svårt att sätta ord på eller förstå att det de utsätts för är ett sexualbrott. Normer om manlighet kan bidra till att pojkar inte tror att de har samma rätt

till stöd och skydd för övergrepp som flickor.²¹ Att pojkar utsätts för sexuella kränkningar är något som är viktigt att uppmärksamma för att motverka att olagliga och gränsöverskridande beteenden normaliseras och görs till en del av barns vardag på nätet.

"En 45 årig kvinna, väldigt fin hade skiljt sig från sin man träffade henne genom Snapchats lägg till snabbfunktion (jag var 15) men hon var trevlig fin osv vi började träffas och prata men hon ville alltid köpa saker till mig men jag tyckte att det kändes fel"

(POJKE, 17 ÅR, 2023 ÅRS NUDE PÅ NÄTET)

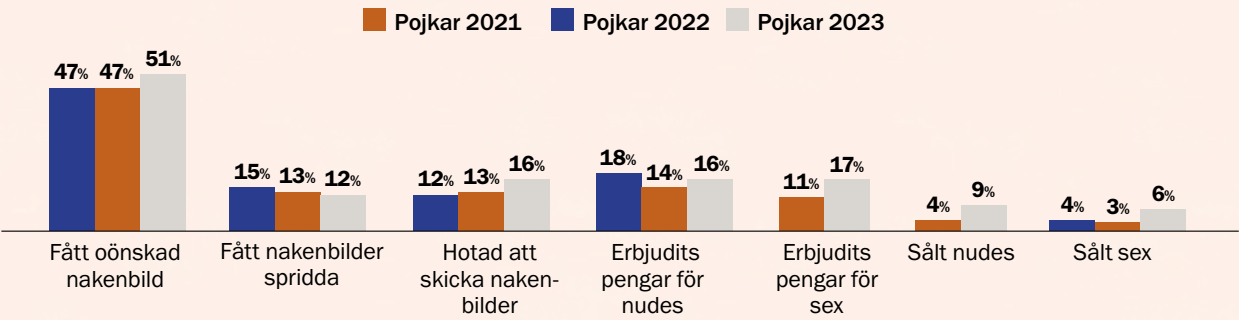
"Jag träffade en tjej som var snygg och rolig. Vi blev tillsammans men jag mådde dåligt av en sak hon gjorde. Hon frågade alltid om nakenbilder skrev att hon blev kåt, även att hon ville ligga med mig hela tiden. Jag gjorde slut men har inte sagt till mina föräldrar. Ska jag det?" (Pojke, 12 år, 2023 års Nude på nätet)

"Rätt så bra saker egentligen. Jag är försiktig och är den som är i kontroll. Förutom någonting som inte skulle ha hänt om jag inte använde nätet. Det. Det skall jag inte tala om. Aldrig mer" (Pojke, 15 år, 2023 års Nude på nätet)

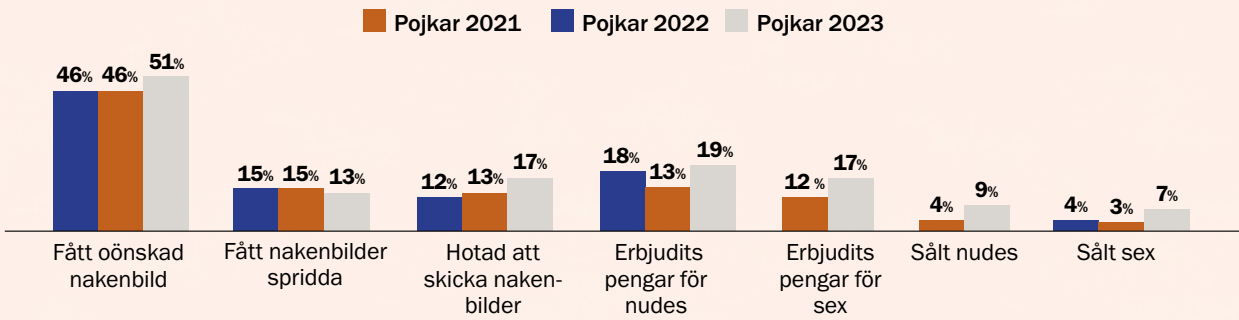
"Personer som låtsas vara någon annan för att få nudes av yngre. Jag har haft flera personer som har lagt till mig och sagt att de t.ex. en lite äldre tjej. Namnen på personerna finns det ofta inget om och kontona är relativt nya och ser fake ut. Den personen jag pratade om lade till mig och ställde frågor till mig som jag svarade på. Sedan skickade "hon" bilder till mig, bilder på henne, och vi hade en liten konversation. Sedan frågade hon om jag ville se mer och skickade bilder som var gränsen till nakenbilder. I gengäld ville hon ha bilder av mig, så jag skickade några som jag tagit. Hon skickade tillbaka och bad mig göra flera saker som jag skulle filma. Allt detta gjorde jag eftersom jag tyckte det var spännande och tyckte att det var svårt att sluta när känslan var så bra. Jag visste att det antagligen var en äldre kille som försökte lura till sig bilder av yngre killar men jag lurade mig själv att det kanske var en tjej som gillade mig. Till slut lyckades jag trycka på blockeringsknappen men det var svårt." (Pojke, 15 år, 2023 års Nude på nätet)

Vi har inte kunnat konstatera någon förändring i pojkarnas brottsutsatthet, vilket får oss att dra slutsatsen att pojkarnas självrapporterade brottsutsatthet är konstant och ser likadan ut år 2023.

Pojkars brottsutsatthet

Pojkars brottsutsatthet 14–17 år

²⁰ ECPAT Sverige (2023) Då tog hon en screen och allt började. Stockholm: ECPAT Sverige.

²¹ Hunehill Berndtsson, K (2021), "Something You Just Don't Talk About". An Analysis of Teenage Boys' Experiences of Non-Consensual Sexting in Lower Secondary School. The Journal of Men's Studies. 10608265211042794.

Exposekonton är ett tydligt exempel på hur flickor skam- och skuldbeläggs för sin sexualitet, avhumaniseras och utsätts för sexualbrott av primärt unga pojkar och män.

Brottsutsattheten skiljer sig mellan könen

FLERA UNDERSÖKNINGAR har visat hur könsstereotypa normer tar sig i uttryck när barn och unga utforskar sin sexualitet genom att byta nakenbilder med varandra. Det är något vi även ser i våra enkäter.²² Barn och unga rapporterat olika anledningar till att de skickar och/eller tar emot nakenbilder. Forskningen menar att både flickor och pojkar påverkas av och reproducerar könsnormer genom att dela nakenbilder²³. Även om de flesta barn och unga har en positiv inställning till att dela nakenbilder, särskilt om det sker inom en relation och med någon som barnet litar på, tenderar de att skuldbelägga brottsoffret om bilden sprids utan samtycke. Vi har även sett att framför allt flickor och unga kvinnor straffas om de delar naket material. Liksom tidigare ser vi även i 2023 års undersökning att pojkars status

höjs när de delar nakenbilder på flickor. Bland unga pojkar i misogyna forum ser vi att delandet av nakenbilder i kombination med kränkande och avhumaniserande kommentarer uppmuntras av andra medlemmar i denna miljö. Risken för att fler flickor utsätts för sexualbrott ökar om fler medlemmar hotar, pressar och på andra sätt försöker förmå flickorna att skicka mer naket material att dela i gruppen. Exposekonton är ett tydligt exempel på hur flickor skam- och skuldbeläggs för sin sexualitet, avhumaniseras och utsätts för sexualbrott av primärt unga pojkar och män. Pojkar skuldbeläggs inte på samma sätt om deras nakenbilder sprids. Det finns en mer förlåtande attityd till pojkar och deras sexuella uttryck. Samtidigt kan pojkar belönas när de utsätter flickor för brott i de forum där exposekonton finns.²⁴

²² Cooper, K., Quayle, E., Jonsson, L., & Svedin, C. G. (2016). Adolescents and self-taken sexual images: A review of the literature. Computers in Human Behavior, 55, 706-716.

²³ Rasmussen, P. K. B., & Sønndergaard, D. M. (2022). Sexualized, platformed female bodies in male online practices: Negotiating boundaries of masculinity, gendered positioning and intimacy. MedieKultur: Journal of Media and Communication Research, 37(71), 073-097.

²⁴ ECPAT Sverige. (2023). Jag tittade bara, jag gjorde inget elakt. En rapport om barns utsatthet på exposekonton. Stockholm: ECPAT Sverige.

Vem utsätter flickorna?

VI HAR ÅTERKOMMANDE ställt frågan om barnen känner till vem som har utsatt dem för brott. 2023 ställde vi för första gången frågan kopplad till ett specifikt brott. 641 barn svarade på frågan om utsatthet för sexualbrott på internet. 471 av dem identifierade sig som flickor och i detta kapitel kommer vi att fokusera på deras kännedom om förövaren.

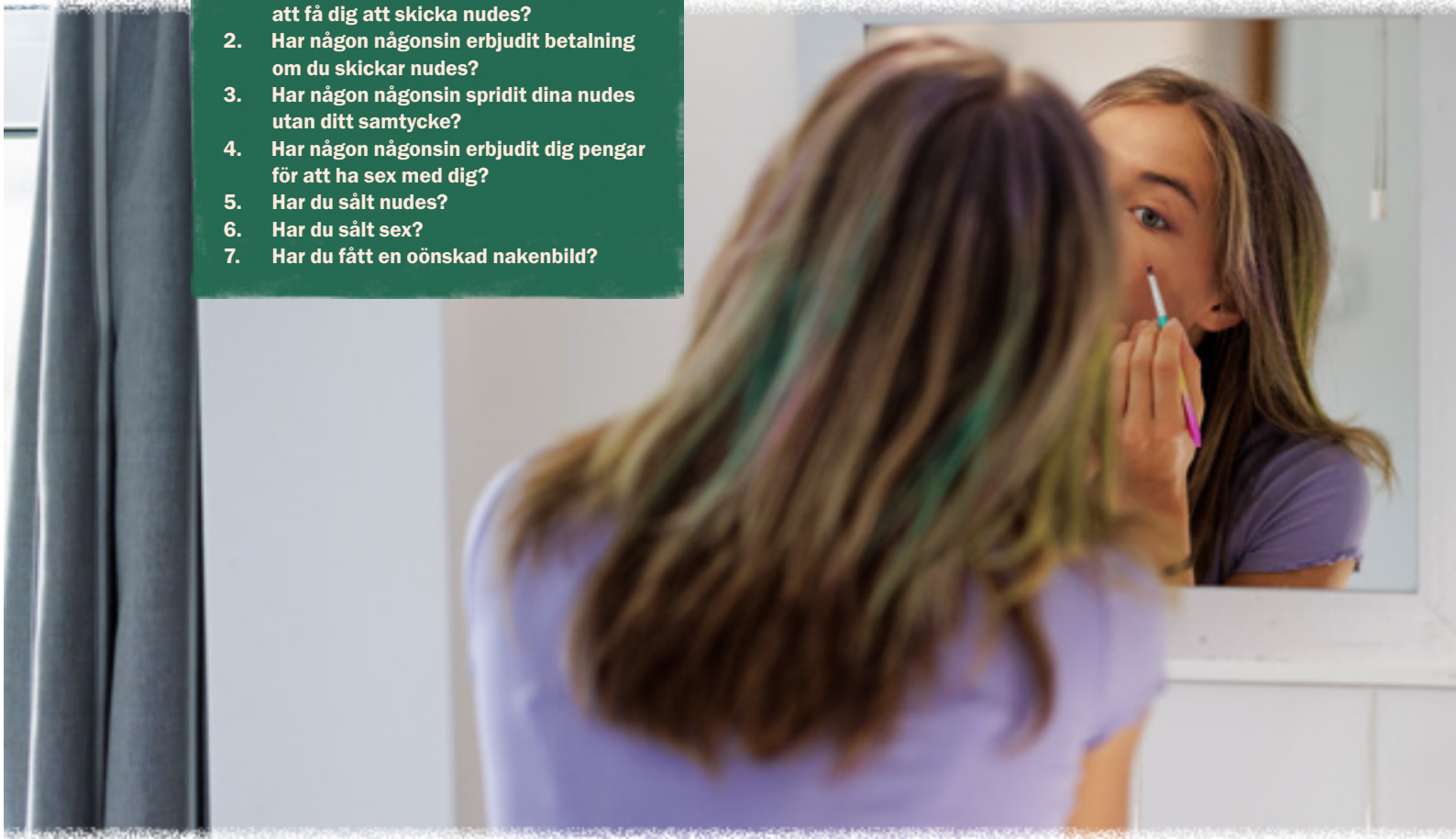

Sju fördjupningsfrågor om brottsutsatthet:

1. Har någon någonsin hotat dig för att få dig att skicka nudes?
2. Har någon någonsin erbjudit betalning om du skickar nudes?
3. Har någon någonsin spridit dina nudes utan ditt samtycke?
4. Har någon någonsin erbjudit dig pengar för att ha sex med dig?
5. Har du sålt nudes?
6. Har du sålt sex?
7. Har du fått en oönskad nakenbild?

Efter varje fråga fick barnen följdfrågan "om ja, vem?" samt svarsalternativen "barn", "vuxen", "både barn och vuxen" eller "jag vet inte". Vi använde de begrepp som barnen själva använder för att beskriva sin brottsutsatthet. Barn kan inte "sälja sex", de utsätts för sexualbrottet "utnyttjande av barn för sexuell handling". Fördelen med att välja begrepp som barnen själva använder är att det ökar sannolikheten för att barnet förstår vilket brott vi menar.

Vi har valt att fokusera på vem förövaren är i fem av brottskategorierna.

Vem sprider barnens nakenbilder?

EN AV FYRA svarade att de fått sina nakenbilder spridda utan samtycke. På frågan om vem som hade spridit deras nakenbilder handlade det i 52 procent av fallen om ett annat barn, i 23 procent av fallen om både vuxna och barn och i 15 procent av fallen om en vuxen. I barnens fritextsvar ser vi att förövaren i den stora majoriteten av fallen är ett annat barn som brottsoffret känner till och som de har haft en relation med. Relationen kan ha varit kortvarig eller långvarig och den som sprider bilden kan ha varit en klasskamrat, en tidigare partner eller ett äldre barn som brottsoffret känt till och beundrat.

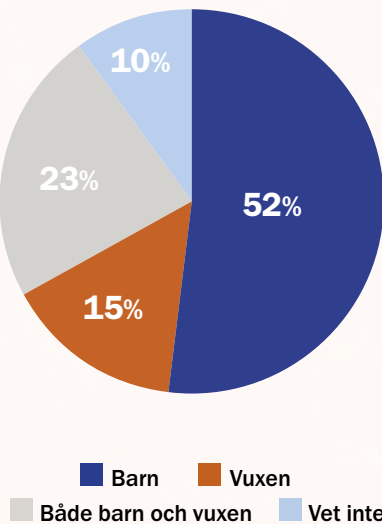
"Jag blev ihop med en kille som jag trodde var jätte bra och snäll, han var det till en början, men sen så börja vi snacka sex och sen börja vi skicka mer och mer nakna bilder, sen tillslut så börja vi skicka nakenbilder VARJE dag. Sen tillslut sluta det med att han spred allt till mina vänner osv och mina föräldrar fick reda på det och vi anmälde han." (Flicka, 12 år, 2023 års Nude på nätet)

Jag skickade en nakenbild till en kille och sen spred han den överallt, alla i min skola såg det.

(FLICKA, 12 ÅR, 2023 ÅRS NUDE PÅ NÄTET)

"Jag blev bra kompis med en kille på nätet när jag var 12 år. Han var den första personen som någonsin fått mig att öppna upp mig. Även fast han varit så betydelsefull för mig låg alltid tanken om sex i baktanken hos honom. Jag försökte alltid skjuta upp att vi skulle träffas, och en dag fråga han om jag kunde skicka bilder. Jag tänkte att det kunde vara en bra idé för då kanske han skulle sluta tjata. Senare den veckan hade alla killar i klassen sett bilderna. Vågade inte berätta för någon på ett helt år, men har tagit hjälp och mår bättre nu. Ibland kan jag fortfarande se bilderna i huvudet, mår alltid dåligt när jag tänker på det." (Flicka, 16 år, 2023 års Nude på nätet)

Vem sprider barnens nakenbilder?

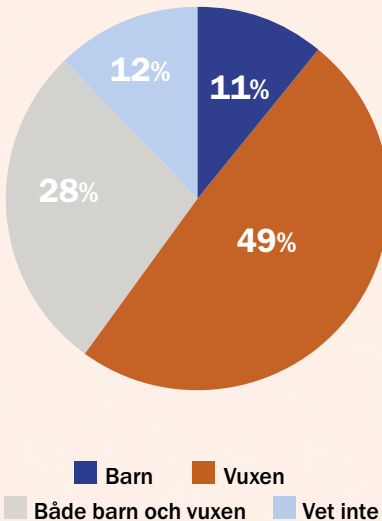
Många av flickorna beskriver att spridningen får förödande konsekvenser för dem. Utöver att känna skam- och skuld känslor berättar flickorna om hur deras nakenbilder sprids på forum och på konton i sociala medier där syftet är att spridningen ska skada flickans rykte. Dessa konton kallas för exposekonton och är ofta kopplade till flickans lokalområde vilket gör att hennes vänner, klasskamrater och i många fall även familj får ta del av nakenbilder med grovt misogynia och på andra sätt kränkande kommentarer. Spridningen leder till att flickorna mår mycket dåligt med psykisk ohälsa, skolfrånvaro och i vissa fall självmord som följd. Spridningen kan även leda till efterföljande brottslighet då flickans kontaktuppgifter sprids tillsammans med den sexuellt kränkande bilden och leder till att andra pojkar och män kontaktar flickan för att hota, pressa eller tjata på henne för att få fler nakenbilder.²⁵

²⁵ ECPAT Sverige. (2023). Jag tittade bara, jag gjorde inget elakt. En rapport om barns utsatthet på exposekonton. Stockholm: ECPAT Sverige.

Vem erbjuder flickor pengar för nakenbilder?

NÄSTAN HÄLFTEN av alla flickor som har svarat på frågor om utsatthet för sexualbrott har blivit erbjudna ersättning för nakenbilder. 49 procent av flickorna anger att frågan kommit från en vuxen person. Att bli erbjuden pengar för nakenbilder och för sex är de brottskategorier där det är vanligare att förövaren är en vuxen person än ett annat barn. I de fall där förövaren är ett annat barn ser vi i fritextsvaren att ålderskillnaden mellan den som erbjuds pengar och den som erbjuder pengar är stor. Detta kan bero på att äldre barn och vuxna har större ekonomiska resurser att använda som påtryckningsmedel för att förmå flickorna att sälja bilder eller sex. I fritextsvar ser vi att barnen inte tycker att det är särskilt anmärkningsvärt att barn säljer nakenbilder. Flera barn visar förståelse för barn som behöver pengar och att om den som säljer bör vara försiktig eftersom det finns en risk för att bli utpressad. Det som oroar barnen mest är att bli identifierad, utpressad eller få nakenbilder spridda av den som har köpt dem.

Vem erbjuder flickor pengar för nakenbilder?

Det är inte olagligt att sälja nakenbilder, men det är olagligt att köpa nakenbilder av minderåriga. Precis som i fritextsvaren 2021 ser vi i svaret nedan att barnen tar starkt avstånd från vuxna förövare och uttrycker äckel. När det gäller barn som erbjuder pengar för nakenbilder uppfattas det inte som lika problematiskt.

"Det är väldigt synd att ungdomar är så gränslösa asså man betalar inte 1000 kr för en bild, för en bild får man typ 50–100kr." (Flicka, 17 år, Nude på nätet 2023)

"Fett äckligt med typ 20–40 åringar som erbjuder att betala för att ha sex/få nakenbilder för pengar, även om de vet att jag är 011a så skriver de ändå det. Vilken 20–40 åring vill liksom ha sex med en 11–12 åring?" (Flicka 12 år, Nude på nätet 2023)

"Ha ALDRIG med identifierade detaljer när du skickar eller säljer bilder, gubben kan använda dessa för att utpressa dig till att skicka mer. Det är aldrig värt risken. Jag säger dock inte att det är fel att sälja/sicka. Bara att det kan vara farligt." (Flicka, 16 år, Nude på nätet 2023)

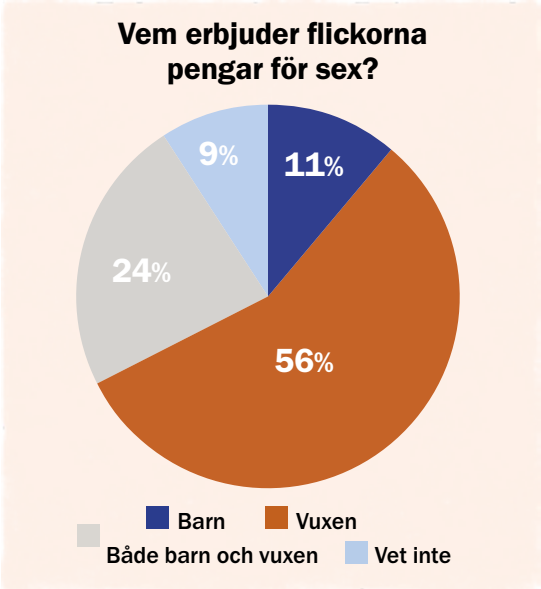
Vem erbjuder flickorna pengar för sex?

TRETTIOTVÅ PROCENT av flickorna har erbjudits pengar för sex. I majoriteten av fallen är förövaren en vuxen. Barnen skiljer mellan att "sälja sex" och att "sugardejta" och det senare är mer accepterat. Att sugardejta upplevs inte heller som lika problematiskt för barnen och det kan ses som en form av dejting.²⁶

"När någon skrev att den var 30 år och jag skrev att jag var 11 år gammal och han skrev att han betalade först 20 tusen kr, sedan 30 tusen kr och sedan 40 tusen kr, för att träffa mig och ligga (ha sex) alltså när han bestämde över mig och han rida mig och slicka min fitta (som han skrev) och suga mina tuttar och jag skulle suga av hans kuk o sånt fast han visste att jag bara var 11 år gammal." (Tjej, 12 år, 2023 års Nude på nätet)

"Mannen trodde jag skulle sälja mig själv för 700 fkn spänn va i helvete" (Tjej, 17 år, 2023 års Nude på nätet)

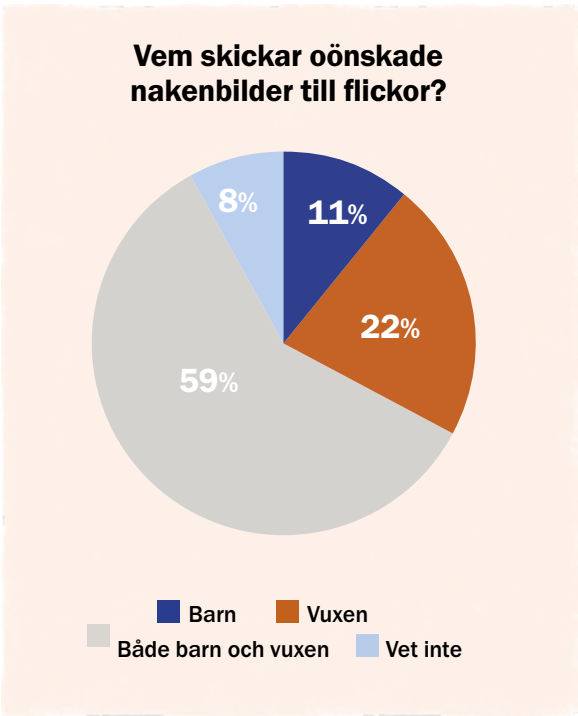
²⁶ Bjønness, J., & Jensen, M. (2019). Denmark: Young people selling sex: knowledge base, social initiatives and legal measures. In Young People, Vulnerabilities and Prostitution/Sex for Compensation in the Nordic Countries – A Study of Knowledge, Social Initiatives and Legal Measures. Nordic Council of Ministers.

När en vuxen erbjuder barn pengar för sex är de flesta barnen överens om att det är äckligt, vidrigt och att allt ansvar för brottet ligger hos förövaren. Precis som i undersökningen 2021 delade få barn med sig av erfarenheter kring vuxna sexköpare.

Vem skickar oönskade nakenbilder till flickor?

NÄSTAN ALLA FLICKOR i enkäten har fått en oönskad nakenbild och det är ett av de brott som barnen har lämnat flest fritextsvar om. Det är brottsligt att skicka oönskade nakenbilder, oavsett om den som skickar bilden är en vuxen eller ett annat barn. När flickor svarar på vem som skickat den oönskade nakenbilden uppger de att det är vanligast att det är både pojkar och vuxna män, därefter vuxna och sist att de har utsatts av ett annat barn. När vi analyserar fritextsvaren ser vi att flickor ofta får sin första oönskade nakenbild, en dickpic, av en vuxen man när de är i 10–11 års åldern och ofta reagerar med rädsla, oro och skam. När flickorna blir äldre skickar både äldre unga och vuxna män bilder och de oönskade nakenbilderna har blivit en del av flickornas vardag på nätet. De oönskade nakenbilderna kommer ofta utan förvarning och flickorna reagerar med äckel och frustration. De beskriver även att förövarna försöker hitta nya sätt att kunna skicka oönskade bilder trots att flickorna försöker blockera eller säga ifrån. De skapar nya användarkonton eller låtsas att de är andra tjejer för att få ofreda flickorna sexuellt. Flickorna beskriver även att pojkar ofta skickar en oönskad bild först för att få flickorna att tro att det är rättvist att de skickar en tillbaka.

"Många gånger fått bilder på mäns könsorgan utan att visa eller skriva samtycke. Det första man kan få kan vara en bild på en snopp." (Flicka, 17 år, 2023 års Nude på nätet)

"Snälla sluta skicka nakna bilder och hota nån" (Tjej, 13 år, 2023 års Nude på nätet)

Pojkarna och männen som skickar oönskade nakenbilder har normaliserat detta brottsliga och gränsöverskridande beteende. Att det digitala blottandet har normaliserats kan vara en anledning till att pojkar och män fortsätter att sexuellt ofreda flickor på nätet.

"Oönskade nakenbilder är vardag, det är rutin att blocka killar och vuxna män. Det kan vara någon som är snäll och som sedan skickar fast man säger nej eller helt oväntat. Män är äckliga, speciellt på nätet där pedofiler kan kontakta unga barn lätt"

(FLICKA, 16 ÅR, NUDE PÅ NÄTET)

Berättelser om barns utsatthet för sexualbrott

DEN BERÄTTELSEBASERADE ENKÄTEN bestod av 18 olika berättelser om sexuella övergrepp, samtycke och nakenbilder. Liksom tidigare år fanns berättelser som var anpassade för de yngre och de äldre barnen. Varje barn hade möjlighet att svara på max tre olika berättelser för att sedan gå vidare och svara på fördjupningsområden. Berättelserna bygger på upplevelser som barn delat med oss i fokusgrupper, intervjuer eller genom att ha deltagit i tidigare enkäter. Dessa berättelser var anonymiserade och i vissa fall sammanfogade med liknande berättelser från andra barn för att barnen inte ska kunna identifieras. I enkäten ställdes barnen inför en berättelse med fem olika svarsalternativ. Därefter fanns möjligheten att skriva egna kommentarer till berättelsen eller att resonera om denna eller dela en egen upplevelse i ett fritextsvar.

Barnens strategier och resonemang ger oss viktig information om deras egna riskbedömningar och hur de har eller skulle hantera en liknande situation. Vi har valt att analysera samma fyra berättelser som 2021 för att kunna göra en jämförelse om barnens strategier har ändrats eller bytts ut. Dessa berättelser handlar om följande brott: sexuellt ofredande, våldtäkt mot barn, utnyttjande av barn för sexuell posering, barnpornografibrott och olaga integritetsintrång. De fyra berättelserna har fått namnet "Lurad", "Mobilen", "Vill vara anonym" och "Träffen".

Berättelsen "Lurad"

KIM ÄR NY I SKOLAN och där träffar han Philip. De börjar prata och skriva till varandra och efter ett tag börjar de prata om sex. Kim frågar om Philip vill ha en nude och Philip svarar ja så Kim skickar. Philip blir tyst. Philip har screenat bilden. När Kim vaknar på morgonen är allt kaos. Han har fullt av mess från kompisar som sett bilden. Värst av allt är ett mess från Philip som skriver att han bara drivit med honom.

SVAR 1: Philip är dum i huvudet, att driva med någons känslor är inte ok och att sprida en bild som man sa ja till är fel. Jag tycker hans kompisar borde säga till honom.

SVAR 2: Jag tycker han skulle sett till att den andra snubben också skickade liknande bilder först.

SVAR 3: Jag tycker Kim borde varit mer försiktig och inte skicka nudes överhuvudtaget.

SVAR 4: Jag tycker han får skylla sig själv.

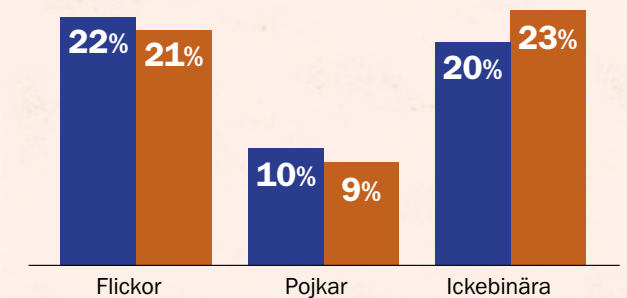
SVAR 5: Jag tycker Kim borde prata med en vuxen. Det är inte hans fel.

I BERÄTTELSEN "LURAD" får barnen svara på en situation där Kim får sina nakenbilder spridda av en annan kille på skolan.

Den rapporterade egna erfarenheten av situationen som berör Kim bland både pojkar och flickor har inte förändrats nämnvärt mellan de studerade åren. Barn som identifierar sig som ickebinära, följde samma mönster. I 2021 års undersökning svarade 20 procent av barnen att de hade erfarenhet av Kims situation, medan 23 procent svarade på samma sätt i 2023 års undersökning.

Egen erfarenhet

■ 2021 ■ 2023

EN JÄMFÖRELSE AV

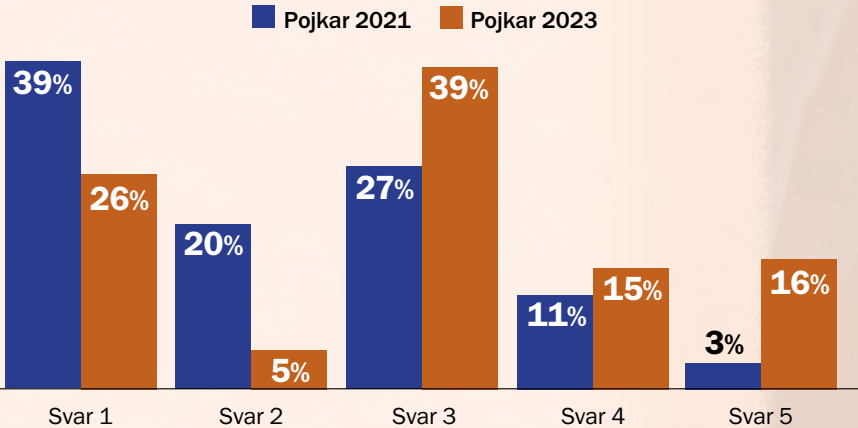
BARNENS STRATEGIER

En ökning av försiktiga och stöttande strategier

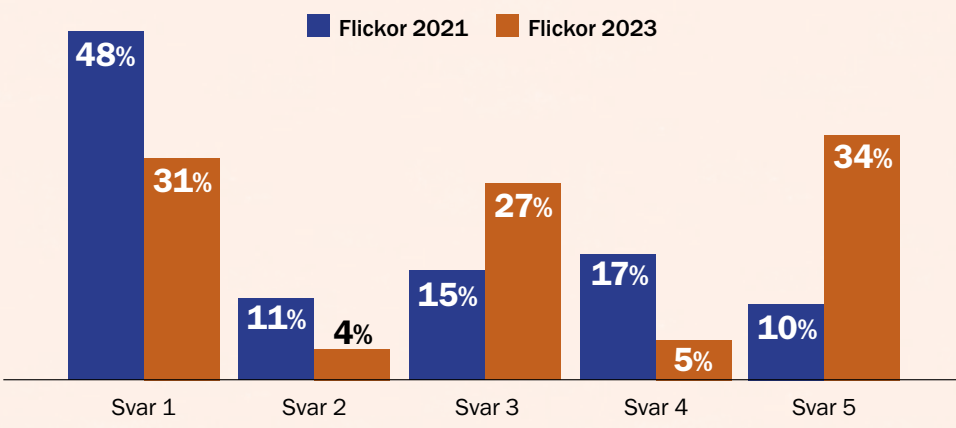
VI KAN SE ATT valet av den försiktiga strategin "Kim borde vara försiktig och inte skicka nudes" ökade hos både flickor och pojkar. År 2021 var det svaret från 15 procent av flickorna och 27 procent av pojkarna. År 2023 gällde det 27 procent av flickorna och 39 procent av pojkarna. Barnen betonar att det är viktigt att vara försiktig, att inte lita på andra och det egna ansvaret för potentiella konsekvenser av att skicka nakenbilder. Det blir tydligt när vi studerar fritextsvaren. Både pojkar och flickor lyfter att den som skickar nakenbilder bör tänka efter innan och att hen helst inte bör skicka nakenbilder alls. Pojken i fritextsvaret nedan beskriver tydligt vilken avvägning som måste göras inför valet att skicka nakenbilder.

"Om du skickar en nakenbild ska du vara beredd att den kan skickas vidare. Allt på internet sparas. Därför skulle jag aldrig rekommendera skicka nakenbilder förutom till någon man är i en relation med eller litar på 100 %. Man ska inte bara skicka bilder utan tänka på möjliga konsekvenser" (Pojke, 17 år, 2023 års Nude på nätet)

Pojkars strategier

Flickors strategier

År 2021 kunde vi i fritextsvaren se att barnen ofta resonerade att Kim borde vara försiktig men att det ändå var Philips fel. Några barn gav uttryck för att Kim borde vetat bättre och insett riskerna med att skicka nudes till någon.

"Kim borde vara mer försiktig och inte skicka men inte Kims fel att den spreds. Kim hade antagligen tillit till Filip" (Flicka, 14 år, 2021 års Nude på nätet).

"Kim gör helt fel genom att fråga om Filip om han ville ha nudes. Kim hade kunnat förvänta sig att bilden skulle skickas vidare till andra, men Filip gör också fel genom att skicka vidare bilden han tackat ja till" (Flicka, 16 år, 2021 års Nude på nätet).

Liknande svar kunde vi se i 2023 års undersökning där barnen beskrev att de "är medvetna om att folk är sådana" och att Kim därför borde varit mer försiktig. I flertalet av pojkarnas fritextsvar från 2023 års undersökning betonas att Kim inte borde skickat nakenbilder alls.

"Det är idiotiskt att dela en nude, och att säga att man bara "drev" men jag är väl medveten att folk är sådana, så därför tycker jag att Kim borde ha varit mer försiktig i första hand" (Flicka, 14 år, 2023 års Nude på nätet).

"Skicka aldrig nudes överhuvudtaget ska du göra något sexuellt så gör det i verkliga livet så fort något går upp på internet så är det omöjligt att ta ner" (Pojke, 14 år, 2023 års Nude på nätet).

Bland pojkarna har vi kunnat se en marginell ökning av svar 4. Detta är också en försiktig strategi där hela ansvaret läggs på brottsoffret. 11 procent av pojkarna 2021 angav svar 4, jämfört med 15 procent 2023. När vi tittar närmare på pojkarnas fritextsvar kan vi se tendenser där de i större utsträckning lägger hela ansvaret på Kim. Det ligger i linje med hur pojkarna resonerar i fritextsvaren.

"Nej han får skylla sig själv" (Pojke, 16 år, 2023 års Nude på nätet)

"Skicka inte bre" (Pojke, 17 år, 2023 års Nude på nätet).

På svarsalternativet "Kim borde inte skickat nudes" (svar 3) kunde vi se en liten minskning bland barn som identifierade sig som ickebinära som valde det alternativet. 13 procent år 2021 jämfört med 10 procent år 2023. I barnens fritextsvar ser vi att de lägger ansvaret på Philip för den uppkomna situationen men att den som skickat nudes måste vara försiktig (i likhet med resonemanget många flickors fördel).

"Det är inte okej att sprida någons nakenbilder. Det kan ha seriösa konsekvenser och det är elakt. Det är viktigt att prata med en vuxen om detta har hänt en. Va inte en Filip" (Ickebinär, 17 år, 2023 års Nude på nätet).

"Stackars Kim : (men man måste tänka också igenom varför man skickar, vad man skickar och till vem men hoppas det löste sig och han prata med en vuxen" (Ickebinär, 16 år, 2023 års Nude på nätet).

För pojkarna kunde vi se en liknande tendens som för flickorna vad gäller denna strategi. I 2021 års undersökning svarade 39 procent av pojkarna att "Philip var dum" (svar 1). Den siffran sjönk till 26 procent när pojkarna ställdes inför samma scenario år 2023. Pojkarnas fritextsvar från år 2023 visade på mer osäkerhet kring ansvaret för situationen vilket stämmer överens med ökningen av den försiktiga strategin där ansvaret läggs på brottsoffret och inte förövaren.

Samtidigt som det skett en ökning av svar 3 ("Kim borde varit mer försiktig") har det skett en minskning av svar 4 ("Jag tycker han får skylla sig själv") bland flickor och barn som identifierar sig som ickebinära. År 2021 svarade 17 procent av flickorna "Jag tycker han får skylla sig själv" jämfört med fem procent år 2023. Hos barn som identifierar sig som ickebinära är minskningen ännu mer markant. 2021 angav 18 procent "Jag tycker han får skylla

sig själv" jämfört med två procent år 2023. När vi studerar fritextsvaren ser vi att både flickor och barn som identifierar sig som ickebinära i större utsträckning lägger över hela ansvaret på Philip. Två barn beskriver i nästkommande stycken varför Philip bär ansvaret för det som hänt.

"jag tycker att man borde ta ett allvarligt prat med Filip, då han spridit bilder på en under 18. det är inte kims fel, då han inte visste att Filip skulle skicka till en massa människor. sedan tycker jag också att man borde stödja kim genom detta, och försöka hjälpa honom." (Flicka, 15 år, 2023 års Nude på nätet)

"Filip är en fucking äcklig jävel. Man hör ju relativt ofta om sånt här men det är alltid lika äckligt och hur mycket folk victim-blame -ar personen som skickade nakenbilderna är alldeles sjukt och hemskt. Det är inte Kims fel på något sätt och han måste verkligen säga till en vuxen som han litar på, och även anmäla detta. Jag är inte helt allvetande när det gäller lagar angående detta men något säger mig att det inte kan vara helt lagligt. Personerna runt Filip borde också säga till honom och sluta umgås med en sån hemsk person." (Ickebinär, 16 år, 2023 års Nude på nätet).

Det barnen sammantaget ger uttryck för, är en ökad medvetenhet kring riskerna med internet och specifika situationer och aktiviteter. De resonerar kring risktagandet i relation till flera faktorer och navigerar kring hur dessa påverkar

den ökade eller minskade risken att bli utsatt för brott. Det går att tolka som att en ökad medvetenhet om nätet och dess risker ger barn och unga en förväntan om risker som bör tas och vilka som bör undvikas. Det leder i sin tur till ett tydligare skuldbeläggande av brottsoffret som "borde vetat bättre". Denna tendens såg vi tydligast hos pojkar, som i större utsträckning lade skulden på Kim i jämförelse med flickor som i större utsträckning tycker att "Kim borde varit försiktig, vetat bättre men att det likväl inte är hans fel".

Det vi märkbart kunde se en ökning av, var den stöttande strategin som handlar om att prata med en vuxen (svar 5). År 2021 valde 10 procent av flickorna denna stöttande strategi, jämfört med 2023 då det var 34 procent. Flera flickor beskriver i fritextsvaren hur de skulle ha tagit hjälp av en vuxen om de hamnat i Kims situation. Barnen beskriver i fritextsvaren att det kan bli lättare att gå vidare om de ber om hjälp.

En flicka beskriver:

"Det är inte ovanligt det är bara viktigt att ta hjälp från vårdnadshavare eller någon du litar på, det är lättare att gå vidare om man hjälps åt."

(FLICKA, 16 ÅR, 2023 ÅRS NUDE PÅ NÄTET)

För pojkarna kunde vi, liksom hos flickorna, se en positiv utveckling av den stöttande strategin. Endast tre procent av pojkarna valde det denna väg år 2021. Två år senare ser vi 16 procent av pojkarna välja den stöttande strategin. En pojke beskrev:

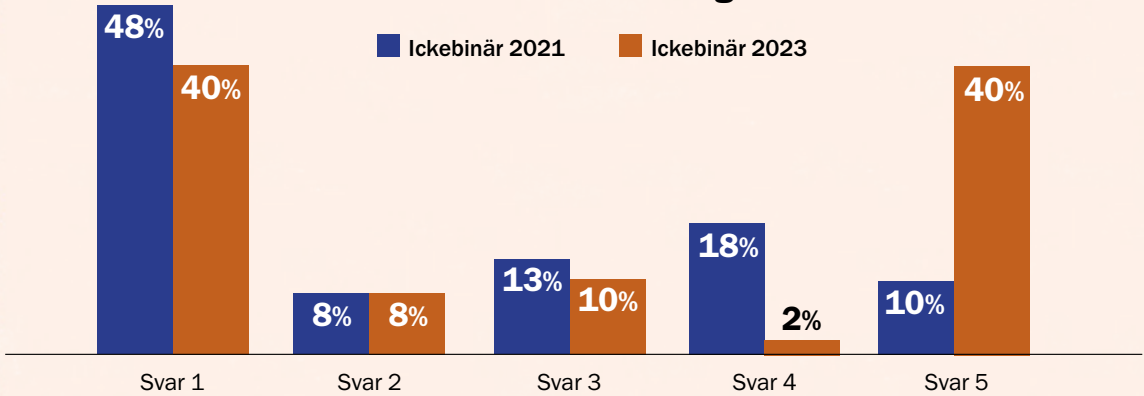
"Som vanligt, prata med en vuxen. I denna situation tycker jag att "Filip" borde också ja skickat såna bilder av sig själv. Om han nekar, så skall Kim inte skicka."

(POJKE, 15 ÅR, 2023 ÅRS NUDE PÅ NÄTET).

I linje med flickornas och pojkarnas svar, kunde vi se en ökning av den stöttande strategin ("Kim borde prata med en vuxen") hos barn som identifierar sig som ickebinära. 2021 valde 10 procent detta svarsalternativ, jämfört med 40 procent 2023. I förhållande till denna berättelse

har vi sett en tydlig ökning av den stöttande strategin hos alla barn, oavsett könsidentitet. Det stärkta förtroendet för vuxna skulle kunna bero på ökad kunskap hos vuxna om barnens liv på internet och att barnen upplever en större förståelse.

Ickebinäras strategier

Berättelsen "Mobilen"

CHARLIE ÄR SJUTTON ÅR och går på gymnasiet. Hon är less på att inte ha några pengar och inget jobb. Hennes mobil är dålig och batteriet tar slut för fort. Hennes föräldrar säger bara att de inte kan hålla på och köpa ny mobil. En kompis tipsar henne om en man som hon känner på nätet som köper bilder. Hon säger att han inte är något äckel och att han betalar bra. Det enda hon behöver göra är att ta en nude så skickar han tusen spänn. Hon säger att hon aldrig fotar sitt ansikte och att hela nätet är fullt av nakenbilder så vem bryr sig. Charlie lägger till gubben och han dm:ar henne och frågar om hon vill sälja en nude och få betalt över swish. Han säger att hon får mer om hon visar sitt ansikte.

SVAR 1: Även om hon får pengar tror jag detta är superfarligt. Han kan hota henne med dessa bilder och genom hennes telefonnummer kan han hitta henne på riktigt.

SVAR 2: Om någon vill betala så mycket för en enda nude hade jag också sålt bilder. 1000 kronor är hur mycket som helst.

SVAR 3: Jag skulle inte själv vara bekväm med att sälja nudes till någon jag inte känner, men ser inget fel i att andra gör det. Om man inte tar med sitt ansikte har ju personen inte heller något övertag att utpressa en med.

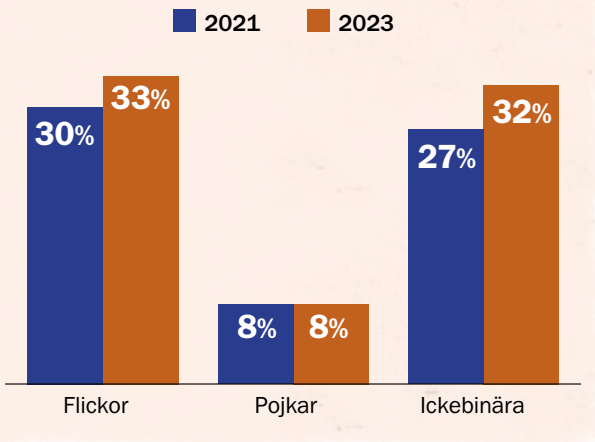
SVAR 4: Jag tycker det är bättre att vara tålmodig, att diskutera med sina föräldrar hur hon kan betala av och att hon skaffar jobb. Det finns så många andra val.

SVAR 5: Jag tycker det är tråkigt och väldigt hemskt att hennes vän uppmanar henne till detta.

I BERÄTTELSEN OM CHARLIE, fick barnen ta ställning till och svara på vad de tycker Charlie borde göra när hon blir erbjuden ersättning i form av pengar mot nakenbilder.

Barnen fick även i detta scenario svara på om de själva har erfarenheter av scenariot om Charlie. När vi jämför år 2021 med 2023, kan vi konstatera att det inte skett någon märkbar förändring vad gäller den rapporterade erfarenheten från flickor, pojkar eller barn som identifierar sig som ickebinära. Hos flickor kunde vi notera en minimal ökning med tre procent från 2021 till 2023, där det hos pojkar rapporterades samma resultat (åtta procent) båda åren. För barn som identifierar sig som ickebinära har det skett en liten ökning från 27 procent till 32 procent.

Egen erfarenhet

EN JÄMFÖRELSE AV BARNENS STRATEGIER

Ingen förändring av försiktiga strategier

EN STOR ANDEL av flickorna har valt svarsalternativ 1 ("Även om hon får pengar tror jag att detta är superfarligt"). Både 2021 och 2023 är det 40 procent av flickorna som valt detta svar.

Precis som hos flickorna valde en relativt stor andel pojkar, 35 procent, svarsalternativ 1. Även i pojkarnas fall har vi kunnat konstatera att samma siffra gäller för 2023 års undersökning.

Majoriteten av flickor, pojkar och ickebinära valde svarsalternativ 1. När vi studerat fritextsvaren närmare, har vi kunnat urskilja två gemensamma nämnare. Den ena är rädslan att bli utvpressad och den andra är att ha egen erfarenhet av att ha blivit utpressad eller hotad.

"Ha ALDRIG med identifierade detaljer när du skickar eller säljer bilder, gubben kan använda dessa för att utpressa dig till att skicka mer. Det är aldrig värt risken. Jag säger dock inte att det är fel att sälja/skicka. Bara att det kan vara farligt"(Flicka, 16 år, 2023 års Nude på nätet)

"Min vän är i exakt samma situation som Charlie, inga pengar, gammal lur som tar slut på batteriet fort och ont om pengar. Hon blev tipsad att sälja bilder på fötter för man visar ingen annan kroppsdel och man får ändå bra betalt vilket hon blev väldigt övertygad av."(Flicka, 17 år, 2023 års Nude på nätet)

Barn som identifierar sig som ickebinära följer samma mönster, vi har endast kunnat se en marginell skillnad mellan de två studerade åren. År 2021 valde 46 procent svarsalternativ 1, jämfört med 42 procent i 2023 års undersökning.

EN JÄMFÖRELSE AV BARNENS STRATEGIER

"Tvärnajs me 1000 spänn ba sådär ta inte me ansiktet åsså skaffar du ett nytt sim och ett nytt swishnummer så kan det inte kopplas till dig, fett enkla pengar och är man försiktig och gör det rätt så kan inget kopplas till att det är du."

(POJKE, 16 ÅR, 2021 ÅRS NUDE PÅ NÄTET).

En ökning av upprättande och stöttande strategier

VAD GÄLLER SVARSALTERNATIV 2 har det skett en ökning bland flickor där sex procent år 2021 svarade att "de skulle kunna sälja" jämfört med att 12 procent svarade samma sak i undersökningen 2023. Samma tendens har vi kunnat se hos pojkar där 11 respektive 16 procent av pojkarna angav detta svar år 2021 respektive 2023.

Pojken ovan, beskriver hur det går att undgå att bli identifierad, samtidigt som det är lätt att tjäna "lätta pengar".

"När man inte har en stabil inkomst, så ser jag inte hur sexwork är dåligt. Vi har byggt upp privatliv och nakenhet och sex är inget fel. Men det kan bli farligt att sälja bilder till främlingar." (Flicka, 17 år, 2023 års Nude på nätet)

För barn som identifierar sig som ickebinära ser vi en tydligare ökning av detta svarsalternativ, från att 19 procent av barnen svarade att "de skulle sälja" i 2021 års undersökning till att 30 procent år 2023.

I högre utsträckning än tidigare verkar barnen tycka att Charlies vän betett sig illa (svar 5). Att ta stöd av vänner har vi kategoriserat som en stöttande strategi. Värt att nämna angående den här strategin är att vänner och vuxna inte alltid har nödvändig kunskap för att kunna hjälpa

En minskning av skyddande strategier

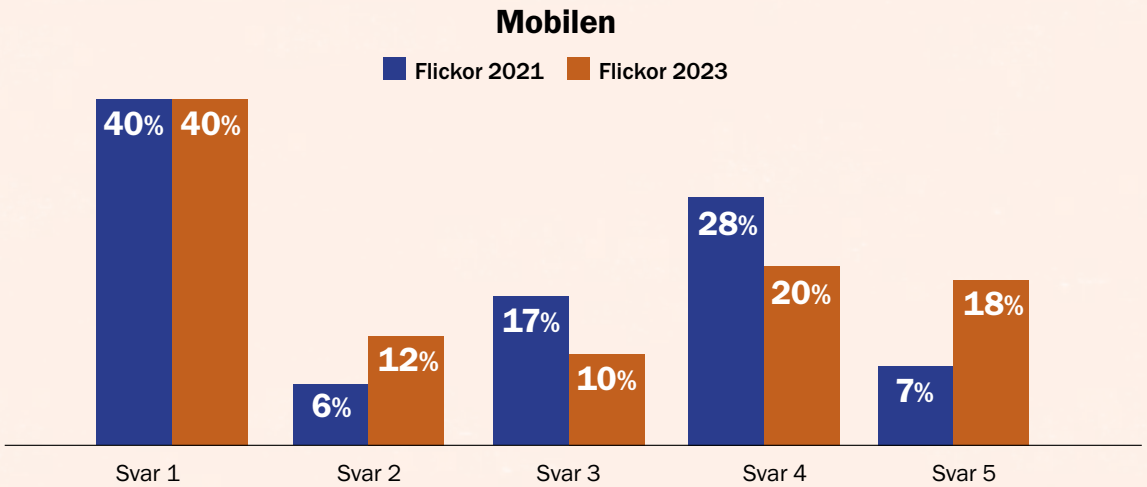
NÄR DET KOMMER TILL SVARSALTERNATIV 3, strategin att "vara anonym" har vi kunnat se en minskning i alla tre kategorier hos de barn som vi studerat. De uttrycker i fritexter hur det kan vara ett sätt för att undkomma risker, men anser ändå att det är "dumt att skicka nudes".

För strategin att "skaffa jobb" (svarsalternativ 4) har vi kunnat se en minskning hos både flickor och pojkar. Hos barn som identifierar sig som

ickebinära såg vi ingen skillnad alls. Barnen skriver i fritextsvaren hur de förstår Charlie och hennes situation och vissa resonerar att de förstår visst risktagande i en desperat situation (behovet av pengar). Genomgående framhäver de ändå riskerna med att sälja nudes och "det inte är värt det". En större andel barn visar tendenser på att skuldbelägga Charlies vän, som bidrog till att hon hamnade i den aktuella situationen.

"Alltså dumt att skicka nudes men om man inte visar ansiktet är det väl bättre och förstår att hon behövde pengar"

(POJKE, 15 ÅR, 2023 ÅRS NUDE PÅ NÄTET)

brottsoffret. För både flickor och pojkar kunde vi konstatera en ökning, varav den för flickor var relativt markant. År 2021 svarade sju procent av flickorna och nio procent av pojkarna att Charlies vän betett sig dåligt. Två år senare angav 18 procent av flickorna och 14 procent av pojkarna detta svar.

Än mer intressant var att barnen som identifierar sig som ickebinära, gått från att fyra procent svarat att Charlies vän var dålig, till att ingen valt det svarsalternativet år 2023. Det är också en kontrast

i relation till att både flickor och pojkars i större utsträckning uppgivit svarsalternativ 5.

"Pissvän" (Ickebinär, 15 år, 2021 års Nude på nätet).

"Det är tråkigt att vänner uppmuntrar till det (Pojke, 16 år, 2023 års Nude på nätet).

"Jag tycker att det är sjukt att det är hennes kompis som säger att hon ska göra det" (Flicka, 16 år, 2023 års Nude på nätet).

Berättelsen "Träffen"

OLIVER FÅR EN SNAP där Astrid dansar med sina kompisar. Astrid säger att hon är 15 år men Oliver retas och säger att hon ser yngre ut. Oliver är 16 år. De har chattat ett tag och Oliver tycker att Astrid är söt men han är inte kär. Astrid skriver ofta att hon gillar Oliver. I helgen ska Oliver vara ensam hemma när hans föräldrar ska till morfar som varit sjuk. Astrid kommer över till Oliver och de kollar på film och dricker cider som mamma lämnat kvar. Oliver klär av Astrid och det verkar som hon vill men hon säger inte så mycket och efter vill hon gå hem. När Oliver vaknar på morgonen ser han att han fått ett mess av Astrid där hon skriver att hon är 12 år. Han får ont i magen.

SVAR 1. Jag tycker att Oliver borde ha fattat att hon ljugit om sin ålder. På Snapchat finns massa yngre.

SVAR 2. Det som Oliver gjort är inte ok och inte lagligt. Jag tycker att han ska försöka prata med sina kompisar om det som har hänt.

SVAR 3. Jag tycker att Astrid borde ha vetat bättre än att hänga med killar som är 16 år. Det är delvis hennes fel.

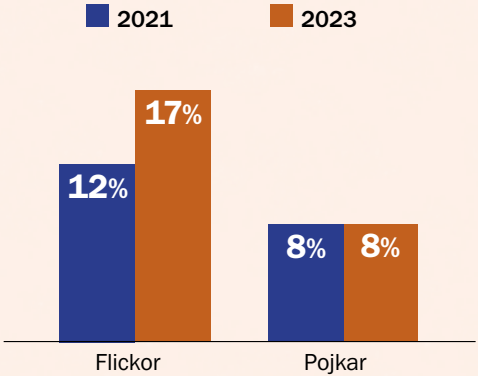
SVAR 4. Oliver borde prata med sina föräldrar. De kan säkert hjälpa honom.

SVAR 5. Jag tycker att Oliver borde messa Astrid. Om de messar och allt känns ok har Oliver inget att oroa sig för.

BERÄTTELSEN "TRÄFFEN" handlar om en äldre pojke som utsatt en yngre flicka för ett sexualbrott och barnen uppmanas att råda Oliver i hur han ska hantera följderna efter övergreppet. I vår undersökning från 2021 svarade 12 procent av flickorna att de hade liknande erfarenhet. För pojkarna var det 8 procent som svarade att de hade erfarenhet av Olivers historia. Olivers berättelse är den enda i undersökningen som fokuserar på ett barn som utsatt ett annat barn för övergrepp. I undersökningen uppmanas barnen att ange ett svarsalternativ för vad Oliver bör göra i situationen. I undersökningen 2023, kunde vi se en ökning av flickors erfarenhet av berättelsen om Oliver där 17 procent svarade att de hade liknande erfarenhet. När vi tittade närmare på pojkarnas erfarenhet av Olivers historia, kunde vi inte se någon förändring alls. Barnen som svarade på enkäten uppmantrades att råda Oliver i hur han ska agera efter övergreppet.

Perspektivet för barnen är delvis ett annat och det är svårt att veta hur barnen har tolkat frågan om egen erfarenhet.

Egen erfarenhet

EN JÄMFÖRELSE AV

BARNENS STRATEGIER

En ökning av upprättande, skyddande och stöttande strategier

NÄR DET DET GÄLLER de strategier som barnen anser att Oliver borde använda sig av, har vi kunnat se vissa förändringar mellan undersökningarna år 2021 och år 2023.

Både bland pojkar och flickor har det bland annat skett en ökning bland de som valt den upprättade strategin där ansvaret för övergreppet läggs på Astrid. År 2021 angav 32 procent av flickorna svar 3, medan motsvarande siffra för 2023 var 35 procent. Anledningen till att barnen lägger skulden på Astrid blir tydlig i fritextsvaren där vi 2021 kunde se svar som detta:

"Tjejen borde inte ljugit om sin ålder" (Flicka, 14 år, 2021 års Nude på nätet),

I undersökningen från 2023 kunde vi se samma fokus på skuldbeläggandet och om att Astrid ljugit om sin ålder.

"Att Astrid inte borde ljugit om sin ålder och sagt de från början" (Flicka, 15 år, 2023 års Nude på nätet).

Pojkarna följer samma mönster som flickorna. År 2021 angav 40 procent av pojkarna svarsalternativ 3, jämfört med 47 procent 2023.

När vi tittar närmare på fritextsvaren, har vi kunnat urskilja att skuldbeläggandet främst bottnar i att Astrid ljög om sin ålder och detta har inte förändrats under de två åren vi studerat. Det intressanta i den här berättelsen, är att det blir tydligt hur barnen resonerar kring skuld och ansvar. Till skillnad från berättelsen om Kim, kunde vi här tydligt se hur både pojkar och flickor var mer benägna att lägga över ansvaret på Astrid för situationen. Hon hade ljugit om sin ålder och många barn anser att det var en avgörande omständighet som gjorde att skulden för situationen hamnade hos Astrid.

"Tycker att det är hennes ansvar och om hon hade sagt de innan så hade de inte hänt, och hur skulle han ha vetat att hon ljög? Man kan se yngre ut än vad man är" (Flicka, 14 år, 2021 års Nude på nätet).

"Det är bådas fel eftersom Oliver borde ha frågat om något slags legitimation och Astrid satte sig själv i den situationen (hon skulle aldrig ha varit där om hon hade berättat sanningen)."

(POJKE, 16 ÅR, 2023 ÅRS NUDE PÅ NÄTET)

Pojken ovan beskriver hur Oliver hade ett ansvar, men att det i slutändan ändå är Astrids fel eftersom hon ljugit.

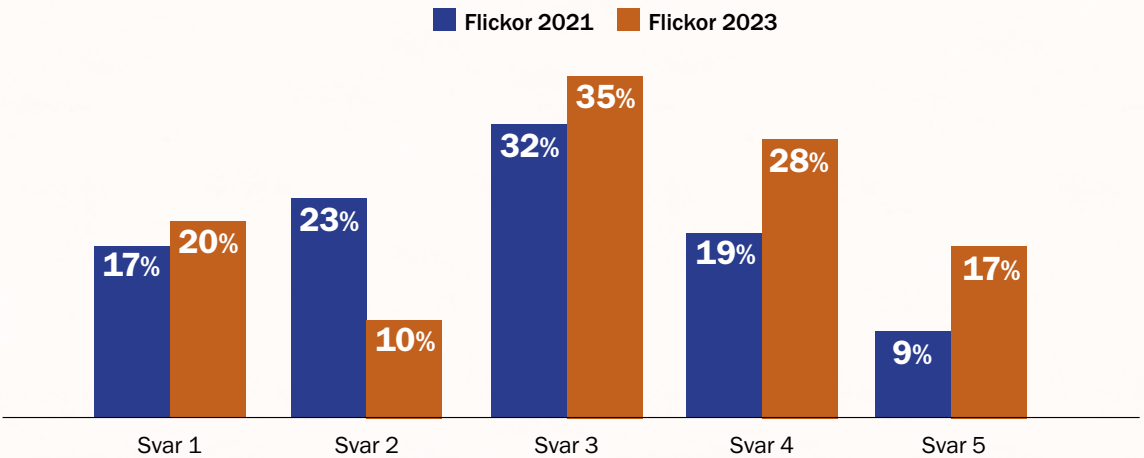
När vi jämför svaren år 2021 och år 2023 ser vi en ökning när det kommer till de stöttande strategierna, vilka återfinns i svar 4 och 5. I 2021 års undersökning svarade 19 procent av flickorna

att Oliver borde vända sig till en vuxen, vilket ökade 28 procent år 2023. Hos pojkarna kunde vi se samma tendens. En pojke beskriver hur han uppfattar situationen och hur han själv hade agerat.

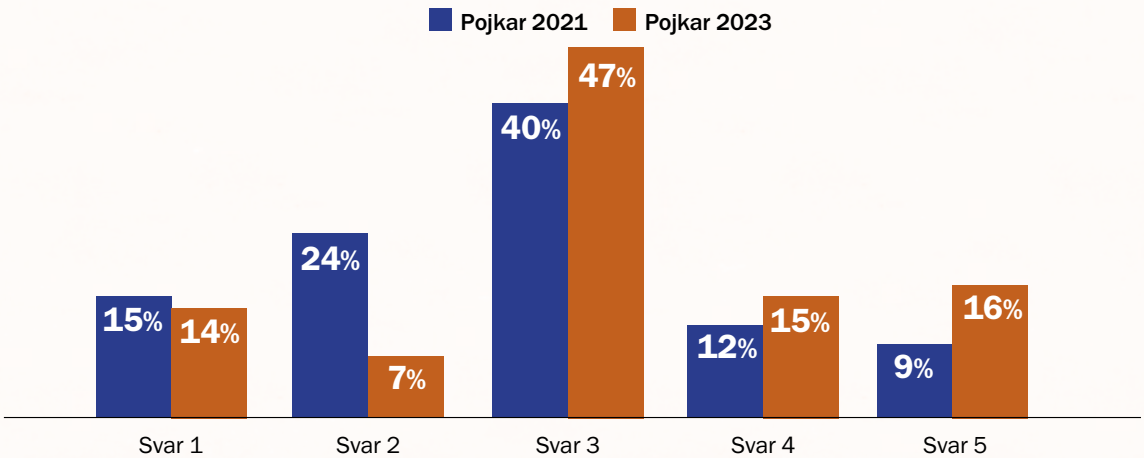
"Det är olagligt att ha sex med någon som är 12 år... därför har ju Oliver gjort fel. Men om det inte är väldigt uppenbart att Astrid inte är 15 år, vilket kan va svårt att bedöma, så kan man ju inte direkt klandra honom. Hon sa att hon va 15 och det är alltså mycket Astrids fel också. Det jag hade gjort är att först och främst prata med Astrid och hennes föräldrar. Prata med dom och ta det därifrån." (Pojke, 16 år, 2023 års Nude på nätet).

Fler barn väljer också svar 5, "Oliver borde messa henne". Nio procent av flickorna 2021 anser detta, jämfört med 17 procent 2023. Uppgången för pojkarna var nästan densamma, från nio till 16 procent. Flickorna anser dock i något högre utsträckning att Oliver borde kontakta Astrid.

Träffen

Träffen

EN JÄMFÖRELSE AV

BARNENS STRATEGIER

En betydlig minskning av försiktiga strategier

BLAND FLICKOR HAR DET SKETT en minskning vad gäller svarsalternativen 1 och 2.

Barnen uttrycker i fritextsvaren att "Oliver inte kunde vetat" att Astrid endast var 12 år gammal. En pojke resonerar:

"Dude, hur är det här olivers fel? Astrid var den som ljög om sin ålder. Och om Oliver har pekat ut att hon ser för ung ut men hon nekade så förstår jag inte vad annars han skulle ha gjort." (Pojke, 15 år, 2023 års Nude på nätet).

Vi har kunnat se en tydlig förändring bland pojkarna vad gäller svarsalternativ 2 (att det är olagligt), där 24 procent anger det i 2021 års undersökning, jämfört med sju procent 2023. Barnen uttrycker en osäkerhet kring hur mycket skuld som kan läggas på Oliver och många barn resonerar att han inte gjort något olagligt då han inte vetat om Astrids ålder. En pojke skriver:

"Jag tycker det är bådas ansvar men först skulle jag nog berätta för min mamma och sedan hade jag kolla med henne varför hon gjorde så och kanske till och med kollat med polisen om det jag (oliver) gjorde är mitt eller hennes fel men samtidigt borde han kanske se skillnad på 12 och 15 men jag skulle säga att det är oliver fel till 60 procent" (Pojke, 17 år, 2023 års Nude på Nätet).

Sammanfattningsvis skuldbelägger både pojkar och flickor Astrid i större utsträckning än i andra situationer när barnet inte gjort något som de uppfattar klandervärt. Det är tydligt att många barn menar att "Oliver inte kunde vetat" och att Astrid bär ansvaret för att hon ljög. I denna berättelse kan vi i likhet med berättelsen om Kim, se en ökad tendens där barnens råd är att vända sig till en förälder eller vuxen.

Berättelsen

"Vill vara anonym"

JOHANNA OCH ANTON har umgåtts ett tag och Johanna gillar honom verkligen. Hon har skickat nudes då han har bett henne och tycker de är ganska oskyldiga. Efter ett tag börjar det bli en massa bråk och Johanna känner att hon börjar tröttna. En kväll säger hon att de inte ska träffas mer. Anton svarar inte då hon frågar hur han mår. Kvällen efter dyker Anton upp i hennes chatt igen. Han säger att de är tillsammans och ska fortsätta med det för annars kommer han att skicka hennes nudes till hennes kompisar. Då Johanna säger åt honom att skärpa sig så säger han att det är hon som ska skärpa sig och att det är hon som är taskig som bara dumpat honom sådär. Då Johanna säger att hon kommer att blocka honom säger han åt henne att det är på egen risk och att han i så fall definitivt kommer att sprida bilderna.

SVAR 1: Ska man skicka nudes tycker jag man ska vara noga med att det inte syns att det är du på bilderna. Då kan du alltid neka om de kommer ut.

SVAR 2: Jag tycker hon ska ringa polisen och skita i att det känns pinsamt.

SVAR 3: Jag tycker att det delvis är hennes fel för att hon skickade bilderna.

SVAR 4: Låt ingen köra över dig. Jag tycker hon ska stå upp för att hon tog bilderna även om det kan vara svårt ibland. Bryt kontakten och anmäl.

SVAR 5: Jag tycker att hon borde gå till en vuxen och berätta det.

I BERÄTTELSEN FÅR BARNEN ta ställning till vad Johanna borde göra. Precis som i undersökningen 2021, kunde vi 2023 se att fler flickor än pojkar rapporterade att de hade erfarenhet av Johannas historia. För flickorna var det 29 procent respektive 25 procent år 2021 och 2023 uppgav att de hade liknande erfarenheter. För pojkarna var det 12 procent respektive 8 procent under 2021 respektive 2023 års undersökning som rapporterade om att de hade erfarenhet av Johannas historia. Barnen kan ha tolkat frågan utifrån perspektivet erfarenhet av att vara i Johannas situation (att bli hotad med att få sina nakenbilder spridda) eller utifrån Antons situation, att barnet själv varit den som hotat ett annat barn om att sprida dennes nakenbilder.

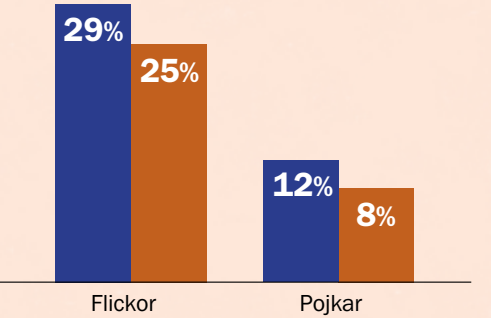
I fritextsvaren beskriver många barn egna upplevelser av att de själva eller någon i deras närhet blivit utsatt för att ha fått sina nudes spridda utan samtycke.

"Detta är EXAKT det jag gått igenom och jag tror inte en enda kan förstå hur jävligt det är, någonsin. Det sprids en idag och det var fyra år sen. Folk skriver till mig hela tiden o säger att det sprids. Får det nånsin konsekvenser, aldrig." (Flicka, 17 år, 2023 års Nude på nätet).

"Min bästa vän blev pressad på att skicka nudes till hennes dåvarande pojkvän, han använde detta mot henne under hela förhållandet och hade det som en hake att hon inte skulle göra slut, när hon tog steget att göra slut så spreds bilderna över hela skolan och blev även skickade till hennes föräldrar" (Flicka, 16 år, 2023 års Nude på nätet).

Egen erfarenhet

■ 2021 ■ 2023

EN JÄMFÖRELSE AV

BARNENS STRATEGIER

Strategier som ökat
– upprättande och
stöttande strategier

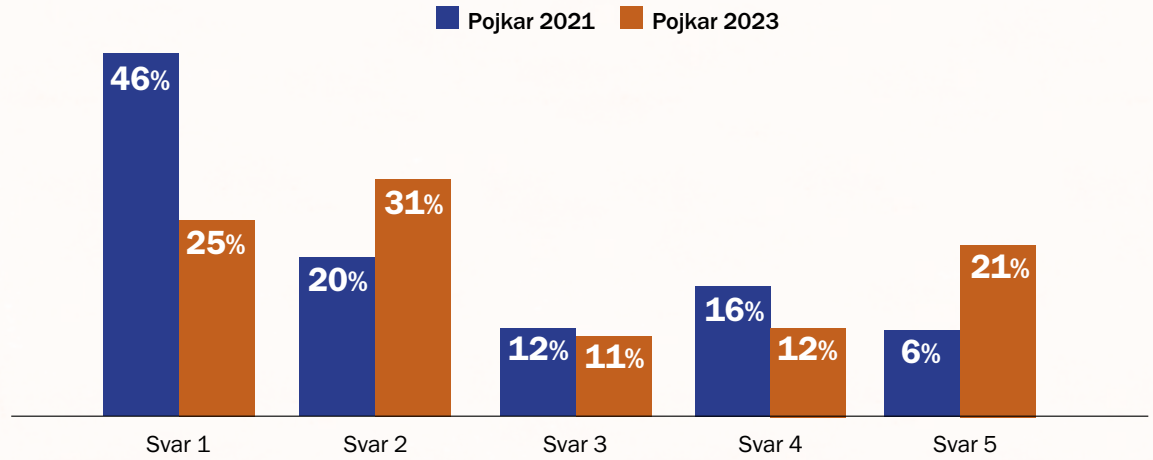
EN INTRESSANT OBSERVATION är att det har skett en ökning inom samma strategier bland både flickor och pojkar. Vi har sett en ökning både när det kommer till den upprättande strategin ("Jag tycker hon ska ringa polisen") och den stöttande strategin ("Jag tycker att hon borde gå till en vuxen"). Vi har kunnat se att både flickor och pojkar, likt i berättelsen om Kim, råder barnet Johanna att kontakta en vuxen. Vi kunde också se en ökning av svarsalternativet att kontakta polisen hos både flickor och pojkar. 2021 svarade 20 procent av flickorna att Johanna borde anmäla till polisen, jämfört med 29 procent 2023. Bland pojkar kunde vi se en nästan identisk utveckling som bland flickorna. 20 procent av pojkarna valde den upprättande strategin år 2021, jämfört med 31 procent år 2023. I detta scenario kan vi se att barnen i sina fritext-

svar tenderar att i större utsträckning lägga över ansvaret på Anton och råder Johanna att prata med en vuxen och anmäla till polisen.

"Berätta för en vuxen, anmäla kontot och om det går att få tag på konto innehavaren anmäla hen" (Pojke, 16 år, 2023 års Nude på nätet)

Vill vara anonym

Barnen beskriver i fritextsvar att det inte är Johannas fel och att Anton gör fel som hotar henne. De resonerar att Johanna varit i en relation med Anton och att hon i förtroende skickat nudes och att det är han som gör fel som skickar bilderna. Vissa barn har liksom i de andra berättelserna uttryckt att Johanna borde varit mer försiktig när hon skickade nudes men visar samtidigt på en förståelse för henne och att hon kände förtroende för sin pojkvän.

Bland både pojkarna och flickorna har vi sett en ökning av de som valt svarsalternativ 5 – att gå till en vuxen. Hos pojkarna har utvecklingen gått från sex procent år 2021 till 21 procent 2023. Hos flickorna har utvecklingen varit ännu tydligare, där hela 32 procent år 2023 svarade att Johanna borde kontakta en vuxen, till skillnad från år 2021 där 10 procent av flickorna svarade på det sättet.

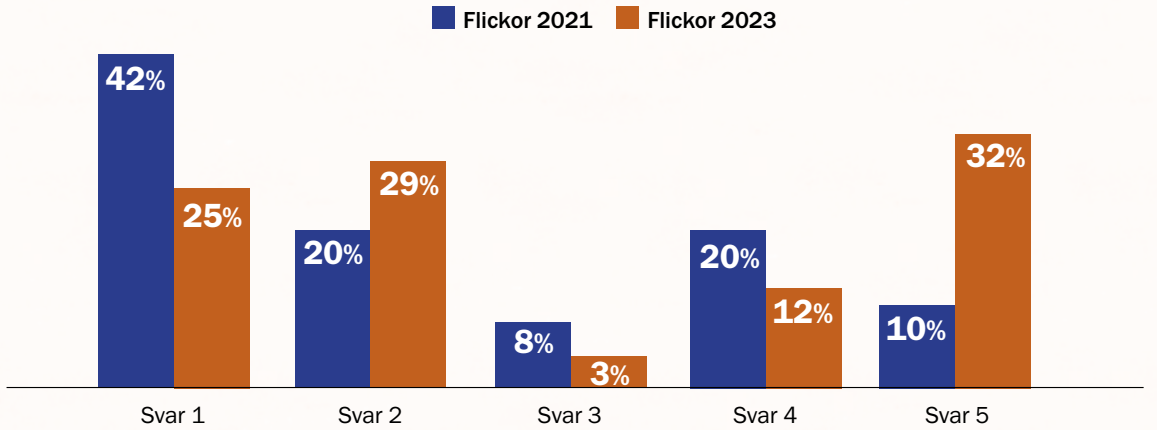
"Jag tycker egentligen det är fritt och skicka nudes. Gör det om du vill. Men kanske till din kille och inte halva stan. Det gjorde min före detta kompis och då var det inte skumt om det spreds"

(FLICKA, 16 ÅR, 2023 ÅRS NUDE PÅ NÄTET).

"Jag tycker inte de är klokt att folk gör så, det är inte Johannas fel, hon hade tillit till denna killen och han förstörde de. Men man ska alltid vara försiktig" (Flicka, 17 år, 2023 års Nude på nätet).

I Johannas situation beskriver de flesta barnen att det inte är Johannas fel och att Anton bär skulden för den uppkomna situationen. Det skulle kunna tolkas som att det har blivit lättare att kontakta vuxna och be om hjälp. Då barnen uttrycker att Johanna inte har en skuld för det som hänt är risken för eventuella repressalier för ett sexuellt risktagande minimalt. Johanna kan i situationen inte klandras för att ha litat på en pojkvän och skickat nudes till honom eftersom många barn och unga anser att det är en del av en kärleksrelation.

Vill vara anonym

EN JÄMFÖRELSE AV BARNENS STRATEGIER

Strategier som minskat – skyddande och försiktiga strategier

FÖR SVARSALTERNATIV 1 OCH 4 har vi sett en minskning bland både flickor och pojkar. Det gäller även svarsalternativ 3 när det kommer till flickorna, dock är det ingen större förändring för pojkarna. För svarsalternativ 1 "att det inte syns att det är du på bilderna" förekom en relativt stor skillnad hos både flickor och pojkar. I 2021 års undersökning svarade 42 procent av flickorna och 46 procent av pojkarna så. I 2023 års undersökning minskade andelen barn som angav det svarsalternativet till 25 procent. Det gällde både flickor och pojkar.

För svar 3 (att det delvis är hennes fel) har vi sett en liten minskning bland flickorna. År 2021 angav 8 procent av flickorna detta alternativ, jämfört med 3 procent år 2023. Vad gäller detta svarsalternativ kunde vi knappt se någon förändring alls hos pojkarna. Vi ser en liten förändring när det kommer till svar 4, vilket handlar om att Johanna ska stå upp för att hon tog bilderna och anmäla Anton. 20 procent av flickorna valde detta svarsalternativ både 2021 och 2023. Vi ser också en liten förändring bland pojkarna, det var en minskning från 16 procent 2021 till 12 procent 2023.

Sammanfattning av barnens röster om strategierna

I undersökningen framkommer att barnen resonerar och väger in många aspekter när de funderar över strategier och ansvarsfördelning i en given situation.

Fler barn väljer att prata med en vuxen

GENOMGÅENDE KUNDE VI SE en ökning av den stöttande strategin som handlar om att barnet tycker att det är viktigt att prata med en vuxen. Fler barn uppger att de skulle vända sig till en vuxen och för vissa berättelser gäller det fem gånger fler barn än 2021. Ökningen har skett bland både flickor, pojkar och ickebinära. Barnen beskriver att det är viktigt att vända sig till en vårdnadshavare eller till någon annan de litar på, oavsett vad som har hänt. I tidigare enkäter har barn berättat om svårigheten att berätta för vuxna eftersom de varit rädda för att de ska bli arga och lägga ansvaret och skulden på dem. Många har även uttryckt att det är svårt att få vuxna att förstå varför de till exempel har delat

nakenbilder och är oroad för att om de berättar kommer det att leda till förbud och begränsningar av deras liv på nätet.

Det ökade förtroendet för vuxenvärlden skulle kunna bero på att vuxna har skaffat ökad kunskap om barns vardag på nätet, om utsattheten där och att de på ett bättre sätt kan stötta barn om någonting händer. Det är vår förhoppning att förtroendet för vuxenvärlden är ett resultat av att fler vuxna i barns närhet visar större intresse för hur barn använder nätet och att det i sin tur lett till fler samtal mellan barn och vuxna om risker och möjligheter med nätet.

Mindre andel flickor och ickebinära lägger skulden på brottsoffret

NÄR DET HANDLAR OM ett barn som har en tillfällig förbindelse och blir utsatt som i berättelsen "Lurad", resonerar många barn att den brottsut-satta inte bär ansvaret för det som skett, men att han ändå borde varit försiktig och tänkt på konsekvenserna. Det som blir tydligt i fritextsvaren är att barnen lyfter att barnet i berättelsen borde varit mer försiktig innan hen skickat nudes, då barnet inte kände personen så väl och därför tog en ganska stor risk när hen skickade nudes till personen. Barnen beskriver att "hen borde vetat bättre" och här kunde vi också se en tendens där pojkar i större utsträckning än flickor var benägna att lägga mer ansvar på brottsoffret för den uppkomna situationen. Flickorna tenderade att lyfta hur brottsoffret borde varit mer försiktig men att det ändå är förövarens fel som utsatt barnet för brottet.

"Är man desperat och inte konsekvens tänker får man tugga i det sura äpplet, men såklart är det fel av dem som screenar och sprider vidare bilden(rna)" (Pojke, 15 år, 2021 års Nude på nätet)"

"Jag vågade inte anmäla men jag ångrar att jag inte gjorde det. Det är min kropp och ingen ska sprida den om jag inte vill det. Jag kommer aldrig låta någon göra så igen."

(FLICKA, 17 ÅR, 2021 ÅRS NUDE PÅ NÄTET)

"Så klart så ska man vara väldigt försiktig om man bestämmer sig för att sälja nudes. Titta till igen med vännen om hon vet mer om honom och om han verkligen inte har gjort nåt. Det skulle dock kunna vara bra att snacka med sina föräldrar om att skaffa nåt jobb men honestly så är det inget fel med att bara vill ha lite pengar snabbt. Om Charlie inte visar sitt ansikte och ser till att hon är säker och verkligen vill göra det så tycker jag hon ska få göra det."

(ICKEBINÄR, 16 ÅR, 2023 ÅRS NUDE PÅ NÄTET)

När barnen skulle resonera kring situationen att sälja nudes (berättelsen "Mobilen" som handlar om Charlie), kunde vi se att det inte skett någon förändring i de försiktiga strategierna. Det var fortfarande vanligast att barnen ansåg att "det var farligt" att sälja nudes till en främmande person. Ingen förändring har skett mellan de två studerade åren. Det vi däremot kunde se var en (om än liten) ökning vad gäller barnens uppfattning om att de kunde tänka sig att sälja nudes. Ökningen ser ungefär likadan ut bland pojkar som bland flickor, men det är något större bland barn som identifierar sig som ickebinära. Det tyder på att barnen pendlar mellan att de vet om och förstår riskerna med att sälja nudes, samtidigt som det tycks finnas en ökad acceptans och förståelse kring att sälja nudes.

Det som är intressant i undersökningen är att barnen (oavsett könsidentitet) resonerade att det inte alls var brottsoffrets fel när hen blir hotad att få sina nudes spridda, om hen skickat bilderna till någon hen haft en långvarig relation till som i fallet med Johanna i berättelsen "Vill vara anonym". Det sexuella risktagandet ansågs vara mycket mindre i de fall man skickade nudes till sin partner och att det därför är mindre klandervärt. I fritextsvaren

beskrev barnen att brottsoffret "såklart litade på honom" och uttryckte en annan förståelse för brottsoffrets sexuella risktagande då många av barnen ser det som en naturlig del i en kärleksrelation att byta nudes med varandra.

"Tycker att de e hennes ansvar och om hon hade sagt de innan så hade de inte hänt, och hur skulle han vetat att hon ljög? Man kan se yngre ut än vad man är." (Flicka, 15 år, 2021 års Nude på nätet)

I de fall brottsoffret gjort något som barnen uppfattat som klandervärt, blev skuldbeläggandet också tydligare. I berättelsen "Träffen" som handlade om en flicka som ljugit om sin ålder, blev det tydligt att både flickor och pojkar gav flickan skulden för den uppkomna situationen. Barnen resonerade att de inte hade haft en långvarig relation utan att relationen var någorlunda tillfällig och att flickan ljög om sin ålder. De skrev i fritextsvaren att pojken som haft sex med flickan inte kunde vetat att hon var 12 år. Många barn lyfte att "man kan se äldre/yngre ut än vad man är". I den här berättelsen blev det tydligt att barnen tog in aspekterna kring hur långvarig relationen varit och vad både parterna gjort innan så som att flickan ljugit och att pojken frågat henne om åldern.

Diskussion

DEN HÄR RAPPORTEN ger en värdefull inblick i barns upplevelser, attityder och strategier för att hantera sexuella övergrepp, på och utanför nätet. Närmare 7 000 barn har deltagit i 2023 års berättelsebaserade enkät och de har inkommit med tusentals fritextsvar. Det är viktigt att betona att ansvaret för att skydda sig mot sexualbrott inte är barnets utan det ansvaret faller på vuxenvärlden. Vuxna i barns närhet är ansvariga för att skydda barnet när hen utforskar nätet och inte förbjuda barnet att ta del av de positiva sidorna av nätet i ett försök att skydda barnet från det negativa. I årets enkät är det första gången vi ser en kraftig ökning av barn som skulle vända sig till vuxenvärlden om de blir utsatta för sexualbrott. Barnen vill bjuda in vuxenvärlden och i den dialogen är det viktigt att vi har kunskap om barnens attityder till nätet, om deras utsatthet och strategier och hur deras vardag ser ut för att vi ska kunna ta det ansvaret. De är experter på sin egen situation och en del av lösningen kommer alltid att finnas hos dem. Vi som vuxna behöver lyssna på barnens tankar och förslag på lösningar om våra försök att hjälpa dem ska vara verkningsfulla.

Den här rapporten är ett sätt för dig som viktig vuxen att ta del av barnens upplevelser och erfarenheter.

Plattformars ansvar

Det går inte att skriva en rapport om barns utsatthet för sexualbrott utan att lyfta plattformarnas ansvar. I årets rapport nämner barn att de har blivit utsatta för sexualbrott på *Kik*, *Omegele*, *Tinder*, *Yubo*, *Snapchat*, *Instagram* och *Telegram* där Snapchat fortsatt sticker ut som den vanligaste plattformen där barn, ofta innan de når tonåren, har utsatts för sin första digitala blottare. Det är oacceptabelt att plattformar inte agerar tillräckligt kraftfullt för att förhindra att deras produkter används för att utsätta barn för sexualbrott.

"Kik används ofta av folk som gör olagliga saker så om någon frågar om man kan prata på kik så kan man nog lista ut att det är olagligt" (Pojke, 16 år, 2023 års Nude på nätet)

Plattformarna har inte bara ett ansvar att ta bort eller förhindra spridning av olagligt material, de är skyldiga enligt lag när de får kännedom om att det olagliga materialet finns på deras tjänster. Vi ser även i barnens berättelser att plattformarna dessutom bidrar genom hur tjänsterna är utformade till systematiska kränkningar av brottsoffer och till att barn utsätts för sexualbrott genom att rekommendera att de följer och besöker konton som sprider sexuellt kränkande innehåll.

Utsatt för sexualbrott - en fråga om kön

I våra enkäter är det fortsatt stor skillnad mellan könen, där flickor utsätts i mycket högre grad än pojkar. Vi ser att pojkar i större utsträckning använder sig av misogyna, rasistiska och kränkande kommentarer. I ett misogynt klimat ökar risken för att redan sårbara grupper blir utsatta för övergrepp då vi vet att sannolikheten för flickor att bli uthängda korrelerar med andra risker som att bli trakasserad och/eller utsatt för psykiskt, fysiskt eller sexuellt våld. Allvaret i kränkningarna förminskas och ansvaret för utsattheten läggs på flickorna. Vi ser även att det toxiska klimatet bidrar till att pojkars utsatthet förminskas och att pojkar som utsätts för övergrepp inte uppmärksammas eller erbjuds det stöd de har rätt till. När både brottsoffret och förövaren är barn är det viktigt att påminna sig om att det är vuxnas ansvar att barn inte kränker, sprider sexuellt kränkande material eller förföljer brottsoffer. Internet får inte vara en plats där ansvarsfrihet råder och där den som utsätter andra för brott inte får ta konsekvenserna för sitt beteende. Pojkarnas svar behöver därför sättas i kontexten att internet länge varit en plats där vuxna lyser med sin frånvaro och med vetskapen om att pojkar ofta inte vet när de utsätter andra för brott eller är brottsutsatta. Vi ser även att när pojkar lämnas på egen hand utan vuxenvärldens stöd kan det bidra till att de har svårt att veta när deras beteende går över gränsen och blir olagligt, något som vi ser i berättelsen nedan.

"Det gick aldrig så långt att vi hade sex, men hon ljög om sin ålder. Tur så hade en av mina vänner berättat. Senare när jag konfronterade henne så erkände hon att hon var 2 år yngre än jag (då 15 år). Så jag fattar hur det kan gå fel speciellt när man är så fult kär som man blir, all logik försvinner när man är med dom."

(POJKE, 17 ÅR, 2023 ÅRS NUDE PÅ NÄTET)

Vi vill därför lyfta behovet av att arbetet för ökad jämställdhet och jämlikhet måste fortsätta och att det ska finnas stöd och hjälp för unga pojkar som riskerar att involveras i misogyna och rasistiska miljöer på internet. Vi vet att pojkar i tonåren är speciellt sårbara för misogyn extremism. På senare tid har vi sett en utveckling där en viss typ av influencers vänder sig till mycket unga pojkar och presenterar en bild av manlighet som kretsar kring utseende, framgång, våldskapital och ofta misogyna och rasistiska åsikter.²⁷ En dialog om barns attityder, värderingar och relationer måste ta avstamp i en problematisering av stereotypa könsroller i samhället i stort och särskilt när det rör sexualbrott mot barn.

Mindre andel flickor och ickebinära skuldbelägger brottsoffer

I årets undersökning kunde vi se en positiv utveckling som vi särskilt vill lyfta. Flickor och barn som identifierar sig som ickebinära visar tendenser på en minskad victim blaming (skuldbeläggande av brottsoffer). I berättelserna som barnen fått reagera på kunde vi urskilja hur flickor och ickebinära i endast ett fall tyckte att brottsoffret hade uppenbar skuld och det var i fallet där brottsoffret ljugit. I de andra fallen uttryckte flickor och ickebinära tydligare skuldbeläggande av förövaren. Många barn kunde kännas igen sig i berättelserna både vad gäller egen

²⁷ Regehr, Kaityn (2022) In(cel)doctrination: How technologically facilitated misogyny moves violence off screens and on to streets. *New Media & Society*. Vol. 24, nr. 1. 2022: 138–155.

erfarenhet eller hos personer i deras närhet. Att vi ser tendenser på minskad victim blaming hos flickor och ickebinära kan dels bero på att de i större utsträckning har erfarenheten och därför känner igen sig, men kan också handla om en ökad medvetenhet vad gäller normer och värderingar kring brott och skuld.

"Johanna har inte gjort något fel i denna situation men Anton då det är olagligt att sprida nakenbilder utan tillåtelse. Beroende på hur gammal dem är kan det även klassas som barnpornografi." (Flicka, 16 år, 2023 års Nude på nätet).

Ett ökat förtroende för vuxna

"Föräldrar är viktiga, finner man inte komplimanger och kärlek bland familjen så söker man det någonstans. Klart tycker jag det är fel men vill man vara en slampa så gå för det liksom." (Pojke, 17 år, 2023 års Nude på nätet)

"Hemskt att människor gör så men de som är med om liknande vågar inte berätta för vuxna då jag upplevt att alla vuxna säger att de är så fel att skicka nakenbilder att man aldrig ska göra något sånt så om man berättar för en vuxen känns de som de dömer en och kanske blir arg eller tycker att det är deras fel fast de inte är de." (Flicka, 16 år, 2023 års Nude på nätet)

I tre av våra fyra berättelser fanns alternativet att det aktuella barnet borde "prata med en vuxen". I alla de tre berättelserna kunde vi se en ökning av det svarsalternativet från år 2021 till år 2023, för både pojkar, flickor och barn som identifierar sig som ickebinära. Särskilt intressant är det att barnens benägenhet att vända sig till en vuxen ökat i två av de berättelser som handlar om brott som sker på internet, där ungdomen i fråga blir hotad att få sina nakenbilder spridda alternativt fått dem spridda.

Nu när vi kan se en ökad vilja att vända sig till oss vuxna, måste vi agera och finnas där. Många barn uttrycker att de drar sig för att vända sig till en vuxen då de är rädda att vuxna ska ta ifrån dem telefonen, datorn eller andra kommunikationsmedel. Vi vuxna har ett ansvar att prata med våra barn om riskerna med nätet, utan att för den delen hindra dem från att delta i allt som nätet är. Lyckas vi bygga upp ett förtroende hos barnen genom en förståelse för deras verklighet banar vi väg för att de vänder sig till oss - innan det är för sent.

Referenser

Rapporter

Brottsförebyggande rådet (2020). Skolundersökningen om brott 2019 – Om utsatthet och delaktighet i brott.

ECPAT Sverige (2021) Allt som inte är ett ja är ett nej. Stockholm: ECPAT Sverige.

ECPAT Sverige (2023) Consent is KEY. Stockholm: ECPAT Sverige.

ECPAT Sverige. (2022) Jag skulle inte klassa det här som vanligt traditionellt sex men det är en form av sex. Stockholm: ECPAT Sverige

ECPAT Sverige. (2023) Då tog hon en screen och allt började. Stockholm: ECPAT Sverige.

ECPAT Sverige. (2023). Jag tittade bara, jag gjorde inget elakt. En rapport om barns utsatthet på exposekonton. Stockholm: ECPAT Sverige.

Andersson, Peter för ECPAT Sverige (2021) Tjejer måste sluta skicka bilder. Stockholm: ECPAT Sverige.

Statens medieråd (2023) Ungar och medier 2023. Stockholm: Statens medieråd.

Nutley, Sissela & Thorell, Lisa (2021) Digitala medier och psykisk ohälsa hos barn och ungdomar: En forskningsöversikt. Statens medieråd.

Svedin, Carl Göran & Landberg, Åsa & Jonsson, Linda (2021) Unga sex och internet – efter Me too - om ungdomars sexualitet och utsatthet för sexuella övergrepp och sexuell exploatering i Sverige 2020/2021. Stiftelsen Allmänna barnhuset.

Artiklar

Bjønness, J., & Jensen, M. (2019). Denmark: Young people selling sex: knowledge base, social initiatives and legal measures. In Young People, Vulnerabilities and Prostitution/ Sex for Compensation in the Nordic Countries – A Study of Knowledge, Social Initiatives and Legal Measures. Nordic Council of Ministers.

Brännström, L., Nyhlén, S., & Gillander Gådin, K. (2020) "You are so ugly, you whore" – girls in rural Sweden discuss and address gendered violence. International journal of qualitative studies on health and well-being, 15(1), 1695308.

Cooper, K., Quayle, E., Jonsson, L., & Svedin, C. G. (2016). Adolescents and self-taken sexual images: A review of the literature. Computers in Human Behavior, 55, 706-716.

Jørgensen, C., Weckesser, A., Turner, J., & Wade, A. (2019). Young people's views on sexting education and support needs: Findings and recommendations from a UKbased study. Sex Education, 19(1), 25-40.

Rasmussen, P. K. B., & Søndergaard, D. M. (2022). Sexualized, platformed female bodies in male online practices: Negotiating boundaries of masculinity, gendered positioning and intimacy. MedieKultur: Journal of Media and Communication Research, 37(71), 073–097.

Regehr, Kaityn (2022) In(cel)doctrination: How technologically facilitated misogyny moves violence off screens and on to streets. New Media & Society. Vol. 24, nr. 1. 2022: 138–155

Stoltenborgh, M., van IJzendoorn, M. H., Euser, E. M., & Bakermans-Kranenburg, M. J. (2011). A global perspective on child sexual abuse: meta-analysis of prevalence around the world. Child Maltreatment, 16(2), 79-101. doi: 10.1177/1077559511403920

@ECPATSverige

+46 (0)8 598 920 00
info@ecpat.se

www.ecpat.se
www.ecpat.se/hotline
www.dittecpat.se

Bankgiro: 903-4349
Swisha din gåva till: 90 34 34 9

